

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ**

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
всіх форм навчання**

Обговорено та рекомендовано
на засіданні кафедри економіки,
обліку і оподаткування
Протокол № 8
від 19 травня 2023 р.

ЧЕРНІГІВ 2023

Міжнародні стандарти фінансової звітності: методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання / Укл.: Сидоренко О.О. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 74 с.

- Укладач: **Сидоренко Олександр Олександрович**,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»
- Відповідальний
за випуск: **Дерій Жанна Володимирівна**,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»
- Рецензент: **Гливенко Валентина Василівна**,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування
НУ «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТА ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	7
1.1. Питання для самоконтролю	7
1.2. Теми рефератів	7
1.3. Завдання для розв'язання	7
1.4. Тести	10
Тема 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ЗАПАСІВ ЗА МСБО 2 «ЗАПАСИ».....	13
2.1. Питання для самоконтролю	13
2.2. Теми рефератів	13
2.3. Завдання для розв'язання	14
2.4. Тести	17
Тема 3. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСБО 16 «ОСНОВНІ ЗАСОБИ».....	20
3.1. Питання для самоконтролю	20
3.2. Теми рефератів	21
3.3. Завдання для розв'язання	22
3.4. Тести	26
Тема 4. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ, ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ ЗА МСБО 40 «ІНВЕСТИЦІЙНА НЕРУХОМІСТЬ».....	31
4.1. Питання для самоконтролю	31
4.2. Теми рефератів	32
4.3. Завдання для розв'язання	32
4.4. Тести	35
Тема 5. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ЗА МСБО 38 «НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ»	39
5.1. Питання для самоконтролю	39
5.2. Теми рефератів	40
5.3. Завдання для розв'язання	40
5.4. Тести.....	44
Тема 6. МЕТА, СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ 16 «ОРЕНДА», ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОРЕНДИ, ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА В ОРЕНДАРЯ	48
6.1. Питання для самоконтролю	48
6.2. Теми рефератів	48
6.3. Завдання для розв'язання	49
6.4. Тести	50
Тема 7. ІДЕНТИФІКАЦІЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА ОПЕРАЦІЙ ОРЕНДИ У ОРЕНДОДАВЦЯ.....	52

7.1. Питання для самоконтролю	52
7.2. Теми рефератів	52
7.3. Завдання для розв'язання	52
7.4. Тести	54
Тема 8. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ НЕПОТОЧНИХ АКТИВІВ, УТРИМУВАНИХ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ПРИПИНЕНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА МСФЗ 5 «НЕПОТОЧНІ АКТИВИ, УТРИМУВАНІ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ПРИПИНЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ».....	56
8.1. Питання для самоконтролю	56
8.2. Теми рефератів	56
8.3. Завдання для розв'язання	57
8.4. Тести	58
Тема 9. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ, УМОВНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА УМОВНИХ АКТИВІВ ЗГІДНО ВИМОГ МСБО 37	62
9.1. Питання для самоконтролю	62
9.2. Теми рефератів	62
9.3. Завдання для розв'язання	62
9.4. Тести	64
Тема 10. ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	66
10.1. Питання для самоконтролю	66
10.3. Завдання для розв'язання	67
10.4. Тести	70
Рекомендована література	72

ВСТУП

Мета викладання навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти фінансової звітності» полягає у формуванні науково-професійного світогляду бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» та системи знань з теоретичних основ і практики ведення обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності та оволодіння загальноприйнятими принципами та методами складання фінансової звітності в Україні за МСФЗ.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити 1 загальну (ЗК) та 3 спеціальні (фахові) компетентності (СК), передбачені освітньою програмою:

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК12. Здатність до професійного самовдосконалення. Здатність підтримувати належний рівень знань з обліку та оподаткування, постійно підвищувати свою професійну підготовку. Розуміння складових нормативно-правового забезпечення обліку та оподаткування, його мінливості та спроможність відстежувати його зміни та самонавчатися.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

У підсумку, здобувач вищої освіти має знати: мету міжнародних стандартів фінансової звітності, їх види; методичні засади визнання, класифікації та оцінки активів, зобов'язань та капіталу; правові вимоги, які ставляться до обліку згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності; етичні принципи під час виконання професійних обов'язків; основи складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності. Крім того, здобувач вищої освіти має вміти: застосовувати теоретичні положення МСФЗ та володіти методичним інструментарієм обліку господарської діяльності підприємства;

виокремлювати та застосовувати на практиці особливості здійснення обліку діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності; аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві та самонавчатись; використовувати облікову інформацію для підготовки і складання фінансової звітності за МСФЗ.

Методичні вказівки містять питання для самоконтролю, практичні завдання та теми рефератів.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти фінансової звітності» неухильно пов'язаний з оволодінням значної кількості навчального матеріалу, більшість якого побудована на основі норм міжнародних стандартів фінансової звітності, законів та інших нормативно-правових актів, що відповідно вимагає від здобувача вищої освіти не тільки знати відповідні норми, а й вміти їх використовувати на практиці. На думку автора, саме виконання практичних робіт у поєднанні із застосуванням питань самоконтролю, будуть сприяти більш глибокому засвоєнню матеріалу, навчить здобувачів використовувати теоретичний матеріал при вирішенні конкретних ситуацій.

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ТА ЗАСАДИ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть назву нормативно-правового акту в якому зазначено обов'язок або право використання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).
2. Наведіть визначення поняття «Міжнародні стандарти фінансової звітності» відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
3. Наведіть визначення поняття «Міжнародні стандарти фінансової звітності» відповідно до вимог МСБО 1 «Подання фінансової звітності».
4. Якою мовою та на якому сайті оприлюднені МСФЗ для їх використання з метою ведення обліку та складання фінансової звітності?
5. Наведіть етапи становлення міжнародних стандартів фінансової звітності.
6. З якого року в Україні була розпочата програма реформування системи бухгалтерського обліку на основі МСФЗ?
7. Підприємства, що становлять суспільний інтерес, - це?
8. Наведіть критерії визнання підприємства великим.
9. Наведіть переваги та можливі труднощі у разі переходу суб'єкта господарювання на МСФЗ.
10. Наведіть мету та основні завдання МСФЗ.

1.2. Теми рефератів

1. Етапи становлення міжнародних стандартів фінансової звітності.
2. Історичні передумови та процес реформування системи бухгалтерського обліку України на підставі застосування МСФЗ.
3. Переваги складання фінансової звітності та ведення обліку за МСФЗ.
4. Особливості застосування МСФЗ в Україні.
5. Особливості застосування МСФЗ в інших країнах світу.
6. Історія виникнення міжнародних стандартів фінансової звітності.
7. Концептуальна основа фінансової звітності: структура, зміст, мета та завдання.
8. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні

1.3. Завдання для розв'язання

Завдання 1. Необхідно заповнити мету (другу колонку таблиці) відповідно до наведених в таблиці назв міжнародних стандартів фінансової звітності

Назва	Мета
МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності»	
МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій»	
МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»	
МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»	
МСФЗ 6 «Розвідка та оцінка запасів корисних копалин»	
МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»	
МСФЗ 8 «Операційні сегменти»	
МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	
МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність»	
МСФЗ 11 «Спільна діяльність»	
МСФЗ 12 «Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання»	
МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»	
МСФЗ 14 «Відстрочені рахунки тарифного регулювання»	
МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами»	
МСФЗ 16 «Оренда»	
МСФЗ 17 «Страхові контракти»	

Завдання 2. Необхідно заповнити мету (другу колонку таблиці) відповідно до наведених в таблиці назв міжнародних стандартів фінансової звітності

Назва	Мета
МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	
МСБО 2 «Запаси»	
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»	
МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»	
МСБО 10 «Події після звітного періоду»	
МСБО 12 «Податки на прибуток»	
МСБО 16 «Основні засоби»	
МСБО 19 «Виплати працівникам»	
МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу»	
МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»	
МСБО 23 «Витрати за позиками»	
МСБО 24 «Розкриття інформації про пов'язані сторони»	
МСБО 27 «Окрема фінансова звітність»	

МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»	
МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»	
МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»	
МСБО 33 «Прибуток на акцію»	
МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»	
МСБО 38 «Нематеріальні активи»	
МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»	
МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»	
МСБО 41 «Сільське господарство»	

1.4. Тести

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) – це ?

- а) Міжнародні стандарти фінансової звітності;
- б) Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;
- в) Тлумачення КТМФЗ; та
- г) Тлумачення ПКТ.
- д) всі відповіді вірні.

2. Для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, які оприлюднені державною мовою на офіційному веб-сайті

- а) Міністерства фінансів України;
- б) Верховної ради України;
- в) Аудиторської палати України.

3. Великими є підприємства, які?

а) не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - понад 10 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 20 мільйонів євро; середня кількість працівників - понад 200 осіб.

б) не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - понад 20 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 мільйонів євро; середня кількість працівників - понад 250 осіб.

в) не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - понад 40 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 мільйонів євро; середня кількість працівників - понад 300 осіб.

г) не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - понад 50 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 50 мільйонів євро; середня кількість працівників - понад 250 осіб.

д) вірна відповідь відсутня

4. Обов'язково мають застосовувати МСФЗ:

а) банки;

б) страхові компанії;

в) суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у видобувних галузях;

г) всі відповіді вірні;

д) публічними акціонерними товариствами.

5. Методичні засади обліку та відображення у звітності інформації щодо запасів визначені:

а) МСБО 1

б) МСФЗ 1

в) МСФЗ 16

г) МСБО 2

д) МСФЗ 2

6. МСФЗ 2 має назву:

а) Запаси;

б) Платіж на основі акції;

в) Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності;

г) Розвідка та оцінка запасів корисних копалин;

д) вірна відповідь відсутня.

7. В якому МСФЗ міститься концептуальна основа оцінювання справедливої вартості:

- а) МСФЗ 12;
- б) МСФЗ 13;
- в) МСФЗ 14;
- г) МСФЗ 15;
- д) МСФЗ 16.

8. У якому МСФЗ встановлено вимоги щодо відображення у фінансовій звітності залишків за відстроченими рахунками тарифного регулювання, які виникають, коли суб'єкт господарювання надає товари або послуги клієнтам за ціною або тарифом, що підлягає тарифному регулюванню:

- а) МСФЗ 12;
- б) МСФЗ 13;
- в) МСФЗ 14;
- г) МСФЗ 15;
- д) МСФЗ 16.

9. Методичні засади обліку доходів від основної діяльності визначені:

- а) МСБО 15;
- б) МСБО 18;
- в) МСФЗ 15;
- г) МСФЗ 18;
- д) вірна відповідь відсутня.

10. В якому МСФЗ встановлено загальні вимоги щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту:

- а) МСФЗ 1;
- б) МСБО 1;
- в) МСФЗ 8;
- г) МСБО 27;
- д) вірна відповідь відсутня.

Тема 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ЗАПАСІВ ЗА МСБО 2 «ЗАПАСИ»

2.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть МСФЗ яким визначено методичні засади визнання, класифікації та оцінки запасів.
2. Наведіть виключення за наявності яких МСБО 2 «Запаси» не застосовується.
3. Наведіть визначення поняття «Запаси».
4. Дайте характеристику поняття «Чиста вартість реалізації».
5. Наведіть приклади активів які можуть бути віднесені до складу запасів.
6. Які ви знаєте підходи до оцінки запасів?
7. Наведіть можливі складові собівартості запасів у разі їх придбання.
8. Наведіть можливі складові собівартості запасів у разі їх самостійного виготовлення.
9. Які ви знаєте види виробничих накладних витрат.
10. В чому полягає різниця між змінними та постійними виробничими накладними витратами.
11. Наведіть приклади витрат, які виключаються із собівартості запасів і визнаються як витрати періоду.
12. Яким МСФЗ врегульовано питання включення витрат на позики до собівартості запасів.
13. Охарактеризуйте методи оцінки собівартості запасів.
14. Назвіть існуючі формули собівартості та дайте їх характеристику.
15. Наведіть переваги та умови застосування окремих формул собівартості.
16. Чи повинна балансова вартість активів перевищувати суму, яка очікується від їх продажу або використання?
17. За яких обставин балансова вартість запасів повинна визнаватися витратами періоду?
18. Наведіть перелік інформації щодо запасів, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності.

2.2. Теми рефератів

1. Сутність запасів та їх класифікація для цілей обліку.
2. Методичні засади визнання та класифікації запасів за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.
3. Методичні засади первісної оцінки запасів залежно від способів їх надходження (виникнення) за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.

4. Методичні засади подальшої оцінки запасів за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.

5. Розкриття інформації щодо запасів згідно вимог МСФЗ.

2.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Суб'єкт господарювання на початку місяця отримав сировину вартістю 120 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Доставка сировини включаючи навантаження та розвантаження здійснювалась посередником, за що було сплачено 1500 грн з ПДВ. Умовами договору передбачено, що у разі сплати за сировину до кінця звітного місяця, продавець надає знижку у розмірі 5 %.

Необхідно визначити собівартість придбаної сировини: а) оплата за сировину була здійснена до кінця звітного місяця; б) оплата за сировину здійснена в наступному місяці.

Задача 2. Суб'єкт господарювання здійснює виробництво двох видів продукції. Інформація щодо витрат на їх виробництво наведена в таблиці.

Склад витрат в грн	Продукція А	Продукція Б
Прямі матеріальні витрати	52000	68000
Прямі витрати на оплату праці (нарахована ЗП працівникам виробництва)	86000	58000
Інші прямі витрати (амортизація обладнання за методом кількості одиниць продукції)	15150	25012
Амортизація цехів на прямолінійній основі,	53210	
Заробітна плата загально цехового персоналу (начальника цеху, майстрів)	25000	
Чиста вартість реалізації зворотних матеріальних відходів які можна реалізувати	5200	4300
Витрати на продаж	2500	3500

Примітка: непрямі витрати розподіляються між продуктами з використанням бази розподілу «Сукупні прямі витрати». Всі накладні витрати є розподіленими.

Необхідно: визначити собівартість виробництва кожного виду продукції.

Задача 3. Залишок товару на складі суб'єкта господарювання на 1 число місяця становив 50 шт. на загальну вартість 10 тис. грн.

Протягом місяця суб'єкт господарювання отримав та реалізував:

10 числа отримано 20 шт. на суму 5,5 тис. грн;

15 числа отримано 30 шт. на суму 7,9 тис. грн;

16 числа реалізовано 20 шт. на суму 12 тис. грн з ПДВ.

20 числа отримано 50 шт. на суму 15,0 тис. грн;

28 числа реалізовано 91 шт. на суму 48 тис. грн з ПДВ. Оплату за товар отримано після його відвантаження.

Визначити вартість запасів, що вибули та запасів на кінець звітного місяця на основі використання формули собівартості – ФІФО.

Задача 4. Суб'єкт господарювання здійснює виробництво продукції. Інформація щодо витрат на виробництво наведена в таблиці.

Склад витрат в грн	Продукція А
Прямі матеріальні витрати, з них понаднормові витрати матеріалів	62000 5000
Нарахована відрядна ЗП виробничому персоналу	56000
Інші прямі витрати	15150
Витрати на зберігання перед наступним етапом виробництва	4500
Вартість супутньої продукції, включає 3000 грн матеріальних витрат та 1000 грн ЗП, 220 грн ЄСВ та 2980 грн інші прямі витрати	7200
Витрати на продаж	2500
Витрати на зберігання готової продукції	7500

Необхідно: визначити собівартість виробництва продукції А та суму витрат, що будуть визнані у звітному періоді поза межами собівартості продукції.

Задача 5. На підставі наведених у таблиці даних визначити собівартість придбаного, проданого та залишку матеріалу “А” на кінець місяця, з використанням конкретної ідентифікації собівартості. Матеріал А реалізовувався за ціною 560 грн за шт з ПДВ.

	Кількість, шт	Ціна за 1 шт, грн	Залишок на кінець дня, шт
Залишок на 01.02	80	300	80
Отримано 15.02	100	330	180
Реалізовано 17.02	60*		120
Придбано 18.02	40	350	160
Реалізовано 24.02	30**		130
Залишок на кінець місяця			

* Із залишку на початок місяця.

**Із надходження 18 лютого.

Задача 6. Залишок товару на складі суб'єкта господарювання на 1 число місяця становив 50 шт. та вартість 10 тис. грн.

Протягом місяця підприємство отримало та реалізувало:

10 числа 20 шт. на суму 5,5 тис. грн;

15 числа 30 шт. на суму 7,9 тис. грн;

16 числа 20 шт. на суму 12 тис. грн з ПДВ.

20 числа 50 шт. на суму 15,0 тис. грн;

28 числа реалізовано 91 шт. на суму 48 тис. грн з ПДВ. Оплату за товар отримано після його відвантаження.

Визначити вартість запасів, що вибули та запасів на кінець звітної місяця на основі використання формули середньозваженої собівартості: а) середнє значення обчислюється на періодичній основі; б) середнє значення визначається на кожну дату отриманням додаткової партії.

Задача 7. На підставі наведених у таблиці даних визначити собівартість придбаного, реалізованого та залишку матеріалу "А" на кінець місяця, з використанням а) формули ФІФО; б) формули середньозваженої собівартості на періодичній основі.

Матеріал А реалізовувався за ціною 480 грн за шт з ПДВ.

	Кількість, шт	Ціна за 1 шт, грн	Залишок на кінець дня, шт
Залишок на 01.02	80	300	80
Отримано 15.02	100	330	180
Реалізовано 17.02	60		120
Придбано 18.02	40	350	160
Реалізовано 24.02	30		130
Залишок на кінець місяця			

Яка з формул собівартості є прийнятною для суб'єкта господарювання.

Задача 8. Суб'єкт господарювання утримує на своєму складі 10 тис. штук товарів типу А. Вартість їх придбання складала 150 грн за штуку. При цьому суб'єкт господарювання має тверду угоду на продаж 6 тис. штук товарів типу А за ціною 180 грн за штуку. При цьому відомо, що ринкова ціна на цей товар впала і становить 120 грн за штуку.

Необхідно прийняти рішення, щодо визначення чистої вартості реалізації товарів. Прийняте рішення слід обґрунтувати.

Задача 9. Вартість придбання матеріалів типу А складала 500 тис. грн. (1000 ум. одиниць по ціні 500 грн). Матеріали використовуються для виробництва продукції. У звітному періоді відбулось різке падіння вартості таких матеріалів до рівня 300 грн за 1000 ум. одиниць).

Необхідно прийняти рішення щодо подальшої вартісної оцінки таких матеріалів, якщо відомо, що: а) готова продукція вироблена з них, буде реалізована за ціною вищою ніж її собівартість; б) собівартість виробленої з них готової продукції перевищить вартість реалізації такої продукції.

Задача 10. На торгівельному підприємстві на початок періоду було товарів на суму 600,0 тис. грн., у т.ч. торгівельна націнка 150,0 тис. грн. Надійшло за місяць товарів на 350,0 тис. грн і оприбуткована торгівельна націнка в сумі 70,0 тис. грн. Продано товарів на 500,0 тис. грн.

Задача 11. В минулому звітному періоді було здійснено списання запасів до чистої вартості реалізації на суму 12 тис. грн. У звітному році суб'єкт господарювання провів нову оцінку чистої вартості реалізації та отримав чітке свідчення збільшення їх вартості у сумі: а) 10 тис. грн; б) 15 тис. грн.

Прийняти рішення, щодо вартості за якою такі запаси мають відображатись в обліку та звітності. Пояснити облікові наслідки операцій.

2.4. Тести

1. Біологічні активи, пов'язані із сільськогосподарською діяльністю та сільськогосподарською продукцією на час збирання врожаю оцінюються за:

- а) МСБО 2;
- б) МСБО 41;
- в) МСФЗ 9;
- г) всі відповіді вірні.

2. Запаси – це активи, які:

- а) утримуються для продажу у ході звичайного ведення бізнесу;
- б) перебувають у процесі виробництва для такого продажу;
- в) існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.
- г) всі відповіді вірні.

3. Чиста вартість реалізації запасів – це:

- а) оцінена ціна продажу у ході звичайного ведення бізнесу мінус оцінені витрати на завершення та оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу;
- б) оцінена справедлива вартість мінус оцінені витрати на завершення виробництва;
- в) оцінена ціна продажу у ході звичайного ведення бізнесу мінус оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Чиста вартість реалізації запасів визначається:

- а) суб'єктом господарювання самостійно;
- б) суб'єктом оціночної діяльності;
- в) вірна відповідь відсутня;
- г) всі відповіді вірні.

5. Чиста вартість реалізації для запасів може не дорівнювати справедливій вартості мінус витрати на продаж:

- а) так;
- б) ні.

6. Запаси включають:

- а) товари, придбані та утримувані для перепродажу;
- б) земля та інша нерухомість, утримувані для перепродажу;
- в) готову вироблену продукцію;
- г) матеріали, призначені для використання в процесі виробництва;
- д) всі відповіді вірні.

7. Запаси протягом їх утримання оцінюють:

- а) за меншою з таких двох величин: собівартість та чиста вартість реалізації;
- б) за більшою з таких двох величин: собівартість та чиста вартість реалізації;
- в) виключно за собівартістю;
- г) виключно за чистою вартістю реалізації.

8. Витрати на придбання запасів не включають:

- а) ціни придбання, ввізного мита та інших податків (окрім тих, що згодом відшкодовуються суб'єктові господарювання податковими органами), а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження;
- б) інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням готової продукції, матеріалів та послуг;
- в) торговельні знижки, інші знижки та інші подібні їм статті;
- г) всі відповіді вірні.

9. Розподіл постійних виробничих накладних витрат на витрати, пов'язані з переробкою запасів, базується на:

- а) нормальній потужності виробничого устаткування;
- б) фактичній потужності виробничого устаткування.

10. Понаднормові втрати матеріалів:

- а) включаються в собівартість запасів;
- б) не включаються в собівартість запасів.

11. Собівартість одиниць запасів, які, як правило, не є взаємозамінними, та товарів чи послуг, призначених для конкретних проектів, слід визначати шляхом використання:

- а) методу стандартних витрат;
- б) методом роздрібних цін;
- в) формули конкретної ідентифікації;
- г) формули ФІФО;
- д) формули середньозваженої собівартості

12. З метою визначення чистої вартості реалізації запасів ич можна їх об'єднувати в групи:

- а) так;

б) ні;

в) так, у випадку з одиницями запасів, що відносяться до однієї номенклатурної групи продукції, мають подібне призначення або кінцеве використання, виробляються та продаються в одному географічному регіоні, та практично не можуть бути оцінені окремо від інших одиниць даної номенклатурної групи продукції.

13. Суб'єкт господарювання утримує на балансі товари одного виду у кількості 150 шт та собівартістю за шт 120 грн. Якою буде чиста вартість реалізації цих товарів за умови, що очікувана ціна реалізації цих товарів без ПДВ впала до 100 грн. При цьому, відомо, що 100 шт мають бути реалізовані в рамках твердої угоди за ціною 180 грн з ПДВ.

а) 18000 грн;

б) 15000 грн;

в) 17000 грн;

г) вірна відповідь відсутня.

14. Суб'єкт господарювання утримує на балансі товари одного виду у кількості 150 шт та собівартістю за шт 120 грн. Якою буде чиста вартість реалізації цих товарів за умови, що очікувана ціна реалізації цих товарів без ПДВ впала до 100 грн. При цьому, відомо, що 150 шт мають бути реалізовані в рамках твердої угоди за ціною 180 грн з ПДВ.

а) 18000 грн;

б) 15000 грн;

в) 17000 грн;

г) вірна відповідь відсутня.

15. Сума будь-якого списання запасів до їх чистої вартості реалізації та всі втрати запасів повинні визнаватися витратами періоду, в якому відбувається списання або збиток

а) Так;

б) Ні;

в) Так, крім випадку коли запаси, розподілені на інший актив, та відповідно визнаються як витрати протягом строку корисного використання цього активу

Тема 3. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА МСБО 16 «ОСНОВНІ ЗАСОБИ»

3.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть МСФЗ яким визначено методичні засади обліку основних засобів.
2. Наведіть приклади основних засобів до яких не застосовується МСБО 16 «Основні засоби».
3. Наведіть характеристику поняття «Плодоносна рослина».
4. Розкрийте зміст терміну «Балансова вартість».
5. Розкрийте зміст терміну «Сума, що амортизується».
6. Що таке амортизація?
7. Розкрийте сутність поняття «Основні засоби».
8. Розкрийте сутність поняття «Ліквідаційна вартість активу».
9. Розкрийте сутність поняття «Строк корисного використання».
10. За яких умов собівартість об'єкта основних засобів слід визнавати активом?
11. Що таке клас основних засобів?
12. Наведіть приклади класів основних засобів.
13. Наведіть можливі складові собівартості основних засобів у разі їх придбання.
14. Наведіть можливі складові собівартості основних засобів у разі їх створення власними силами.
15. Наведіть можливі підходи до оцінки собівартості основного засобу отриманого в результаті операції обміну, що має комерційну сутність.
16. Наведіть можливі підходи до оцінки собівартості основного засобу отриманого в результаті операції обміну, що не має комерційну сутність.
17. Назвіть умови за яких операція обміну має комерційну сутність.
18. Чи визнаються у балансовій вартості об'єкта основних засобів витрати на щоденне обслуговування такого об'єкта?
19. Які ви знаєте підходи до оцінки основних засобів після їх визнання.
20. Наведіть економічну сутність оцінки за моделлю собівартості.
21. Наведіть економічну сутність оцінки за моделлю переоцінки.
22. Наведіть характеристику методів переоцінки основних засобів згідно вимог МСБО 16.
23. У разі переоцінки окремого об'єкта основних засобів чи слід також переоцінювати весь клас основних засобів, до якого належить цей актив?
24. Чи завжди дооцінка основного засобу призводить до виникнення іншого сукупного доходу та накопичення у власному капіталі під назвою «Дооцінка».
25. Яким чином відбувається перенесення накопиченої дооцінки.

26. Чи слід амортизувати окремо кожен об'єкт основних засобів, собівартість якої є суттєвою стосовно загальної собівартості об'єкта?
27. Яким чином в обліку слід визнавати амортизаційні відрахування?
28. Чи потрібно переглядати строк корисного використання та ліквідаційну вартість активу на кінець кожного фінансового року.
29. Чи визнають амортизацію основного засобу якщо справедлива вартість такого активу перевищує його балансову вартість?
30. На яку дату починається амортизація активу?
31. У якому випадку нарахування амортизації припиняється.
32. Чи слід нараховувати амортизацію за основним засобом, що є придатним для використання проте не використовується?
33. Наведіть чинники які слід враховувати при визначенні строку корисного використання.
34. Чи є земля об'єктом що підлягає амортизації або у яких випадках така амортизація є можливою?
35. Наведіть назви та характеристику методів амортизації основних засобів.
36. В якому МСФЗ розкрито підходи до визначення зменшення корисності основних засобів?
37. Наведіть умови за яких слід припинити визнавати балансову вартість об'єкта основних засобів.
38. Яким чином визнається прибуток або збиток, що виникає від припинення визнання об'єкта основних засобів?
39. Яку інформацію у фінансовій звітності слід розкривати для кожного класу основних засобів?

3.2. Теми рефератів

1. Сутність основних засобів та їх класифікація.
2. Методичні засади визнання та класифікації основних засобів за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.
3. Методичні засади оцінки основних засобів під час їх визнання за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.
4. Методичні засади оцінки основних засобів після їх визнання (подальша оцінка) за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.
5. Особливості нарахування амортизації основних засобів за МСФЗ у порівнянні з вимогами НП(с)БО.
6. Зменшення корисності основних засобів за МСФЗ: економічна суть, мета та підходи до відображення.
7. Особливості застосування методів амортизації основних засобів у разі перегляду строку корисного використання, ліквідаційної вартості чи безпосередньо методу амортизації.
8. Підходи до встановлення строку корисного використання, ліквідаційної вартості чи обрання методу амортизації основних засобів згідно вимог МСФЗ.

9. Підстави та загальні засади застосування моделі переоцінки в обліку основних засобів за МСФЗ.

10. Порівнянні методичних засад обліку результатів переоцінки основних засобів за МСФЗ та НП(с)БО.

11. Особливості припинення визнання основних засобів згідно вимог МСФЗ.

12. Підходи МСФЗ щодо розкриття інформації у фінансовій звітності стосовно операцій з утримання, використання та руху основних засобів.

13. Відмінності в термінології щодо обліку основних засобів за МСФЗ та НП(с)БО.

3.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Суб'єкт господарювання на початку місяця отримав основний засіб вартістю 1200 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Доставка основних засобів, включаючи навантаження та розвантаження, і витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась посередником, за що було сплачено 150000 грн з ПДВ. Умовами договору передбачено, що у разі сплати за основні засоби до кінця звітної місяця, продавець надає знижку у розмірі 10 %.

Визначити первісну вартість купленого основного засобу: а) оплата була здійснена до кінця звітної місяця; б) оплата здійснена в наступному місяці.

Задача 2. Суб'єкт господарювання здійснює створення основного засобу власними силами. Інформація щодо витрат наведена в таблиці.

Склад витрат в грн	ОЗ
Прямі матеріальні витрати,	82000
з них понаднормові витрати матеріалів	5000
Нарахована відрядна ЗП виробничому персоналу	156000
Інші прямі витрати	150150
Вартість супутньої продукції, включає 3000 грн матеріальних витрат та 1000 грн ЗП, 220 грн ЄСВ та 3980 грн інші прямі витрати	8200

Необхідно: визначити собівартість основного засобу.

Задача 3. Собівартість основного засобу складає 26 млн грн, накопичена сума амортизації – 12 млн. грн. Справедлива вартість – 10,5 млн. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 4. Собівартість основного засобу складає 27 млн грн, накопичена сума амортизації – 15 млн. грн. Справедлива вартість – 16 млн. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 5. Суб'єкт господарювання 10.01.20xx року купив верстат вартістю з доставкою 1500 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась стороннім суб'єктом господарювання, за що було сплачено 180000 грн з ПДВ. Рішення про придатність верстата до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 150 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого основного засобу. Розрахувати амортизацію верстату за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати методи прямолінійний та зменшення залишку. Порівняти отримані результати. **Які облікові наслідки будуть за умови: а) верстат не вводився в експлуатацію; б) верстат використовується у виробництві продукції.**

Задача 6. Суб'єкт господарювання 10.01.20xx року купив основний засіб (верстат) вартістю 1800 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Доставка основних засобів, включаючи навантаження та розвантаження, і витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась посередником, за що було сплачено 120000 грн з ПДВ. Рішення про придатність верстата до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 150 тис. грн. Строк корисного використання – 8 років. Очікувана кількість продукції, що має бути вироблена за допомогою даного верстата оцінюється у 100 тис. шт.

Необхідно визначити собівартість купленого основного засобу. Розрахувати амортизацію верстату за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати методом кількості одиниць продукції. **Які облікові наслідки будуть за умови: а) верстат не вводився в експлуатацію; б) верстат використовується у виробництві продукції, зокрема відомі наступні дані що фактично виробленої продукції по місяцям.**

Місяць	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Кіл-ть продукції, шт	100	200	500	1000	1500	1200	1100	1800	1900	2500	1250

Задача 7. Суб'єкт господарювання 15.01.20xx року купив основний засіб (верстат) вартістю 1800 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів.

Доставка основних засобів, включаючи навантаження та розвантаження, і витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась посередником, за що було сплачено 60000 грн з ПДВ. Рішення про придатність верстата до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 15 тис. грн. Строк корисного використання – 5 років. Очікувана кількість продукції, що має бути вироблена за допомогою даного верстату оцінюється у 60 тис. шт.

Необхідно визначити собівартість купленого основного засобу. Розрахувати амортизацію верстату за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати методом кількості одиниць продукції та прямолінійний метод, отримані результати порівняти та зробити висновок, щодо їх впливу на результат діяльності підприємства. **Які облікові наслідки будуть за умови: а) верстат не вводився в експлуатацію; б) верстат використовується у виробництві продукції, зокрема відомі наступні дані що фактично виробленої продукції по місяцям.**

Місяць	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Кіл-ть продукції, шт	100	200	500	1000	1500	1200	1100	1800	1900	2500	1250

Задача 8. Суб'єкт господарювання 12.01.20xx року купив основний засіб (верстат) вартістю 120 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Доставка основних засобів, включаючи навантаження та розвантаження, і витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась посередником, за що було сплачено 18 тис грн з ПДВ. Рішення про придатність верстата до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 15 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого основного засобу. Розрахувати амортизацію верстату за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати прямолінійний метод.

При цьому, на кінець звітного року суб'єкт господарювання переглянув ліквідаційну вартість верстату та строк його корисного використання і встановив їх на рівні відповідно 20 тис. грн та 8 років.

Оцінити, як прийняте рішення вплине на порядок нарахування амортизації та результати діяльності суб'єкта господарювання. Для цього необхідно здійснити розрахунок суми амортизації за весь наступний рік та порівняти її з сумами у минулому році.

Задача 9. Суб'єкт господарювання 12.01.20xx року купив основний засіб (верстат) вартістю 240 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Доставка основних засобів, включаючи навантаження та розвантаження, і витрати на перевірку належного функціонування активу, здійснювалась посередником, за що було сплачено 18 тис грн з ПДВ. Рішення про придатність

верстата до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 15 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого основного засобу. Розрахувати амортизацію верстату за період до завершення звітнього року. Для розрахунку амортизації використати прямолінійний метод.

При цьому, на кінець звітнього року суб'єкт господарювання переглянув метод амортизації. Зокрема, прийняв рішення з наступного року використовувати метод зменшення залишку.

Оцінити, як прийняте рішення вплине на порядок нарахування амортизації та результати діяльності суб'єкта господарювання. Для цього необхідно здійснити розрахунок суми амортизації й за наступний рік.

Задача 10. Суб'єкт господарювання здійснює створення основного засобу власними силами. Інформація щодо витрат наведена в таблиці.

Склад витрат в грн	ОЗ
Прямі матеріальні витрати,	162000
з них понаднормові витрати матеріалів	5000
Нарахована відрядна ЗП виробничому персоналу	156000
Інші прямі витрати	15150
Вартість зворотних матеріальних відходів	7200

Необхідно: визначити собівартість основного засобу, розрахувати амортизацію за звітний рік за прямолінійним методом та методом зменшення залишку за умови, що рішення про придатність до використання було прийнято у минулому році безпосередньо 31.12.20XX року.

Задача 11. Собівартість основного засобу складає 21 млн грн, накопичена сума амортизації – 11 млн. грн. Справедлива вартість – 15 млн. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 12. На підставі даних задачі 21, з урахуванням, що переоцінка була здійснена станом на 31.12.2022 року.

Необхідно прийняти рішення щодо перенесення дооцінки, що входить до власного капіталу стосовно цього об'єкта основних засобів: а) у квітні звітнього року було прийнято рішення змінити технологію та замінити відповідний основний засіб на інший, зокрема такий ОЗ був реалізований; б) основний засіб планують утримувати ще 10 років, для нарахування амортизації використовують прямолінійний метод.

3.4. Тести

1. Методичні засади визнання, класифікації та оцінки основних засобів визначені:

- а) МСБО 15;
- б) МСБО 16;
- в) МСФЗ 16;
- г) МСФЗ 15;
- д) МСБО 36.

2. МСБО 16 «Основні засоби» не застосовують до:

- а) основних засобів, класифікованих як утримувані для продажу;
- б) біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю;
- в) визнання та оцінки активів, пов'язаних з розвідкою та оцінкою;
- г) прав на корисні копалини та запасів корисних копалин, таких як нафта, природний газ та подібні невідтворювані ресурси;
- д) всі відповіді вірні.

3. Собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості, це:

- а) балансова вартість;
- б) собівартість;
- в) сума, що амортизується;
- г) вартість, визначена суб'єктом господарювання;
- д) справедлива вартість.

4. Ліквідаційна вартість активу – це:

- а) оцінена сума, яку суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх оцінених витрат на вибуття, якби актив був би такого ж віку та стану, в якому він був би на кінець строку його корисного використання;
- б) ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на дату оцінки;
- в) теперішня вартість грошових потоків, які, за очікуванням суб'єкта господарювання, виникнуть упродовж використання активу і від його вибуття після закінчення строку його корисного використання або які, за очікуванням, виникнуть при погашенні зобов'язання;
- г) сума, за якою актив визнають після вирахування будь-якої суми накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.
- д) сума сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на час його придбання або створення.

5. Строк корисного використання основних засобів, це:

а) період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання суб'єктом господарювання;

б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу;

в) обидві відповіді вірні.

6. Чи визначено сутність об'єкта основних засобів у МСФЗ:

а) так;

б) ні.

7. Собівартість об'єкта основних засобів не включає:

а) ціни його придбання, включаючи митні платежі на імпорт та податки на придбання, які не підлягають відшкодуванню, після вирахування торговельних знижок та цінових знижок;

б) будь-яких витрат, які безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його до стану, необхідного для його експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом;

в) первісної оцінки витрат на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, на якій він розташований, зобов'язання за якими суб'єкт господарювання бере або коли купує цей об'єкт, або коли використовує його протягом певного періоду з метою, яка відрізняється від виробництва запасів протягом цього періоду;

г) витрати, понесені в той час, коли об'єкт, придатний для експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом, ще треба ввести в дію або його експлуатують не на повну потужність;

д) всі відповіді вірні.

8. Прикладами витрат які не є безпосередньо пов'язаними з придбанням створенням основних засобів є:

а) витрати на виплати працівникам, які виникають безпосередньо від спорудження або придбання об'єкта основних засобів;

б) витрати на встановлення та монтаж;

в) витрати на перевірку належного функціонування активу;

г) оплата професійних послуг;

д) оплата днів тимчасової непрацездатності працівника задіяного у створенні основного засобу.

9. Собівартість понаднормових сум відходів матеріалів, оплати праці чи інших ресурсів, витрачених при створенні основного засобу власними силами

а) включається у собівартість основного засобу;

б) не включається у собівартість основного засобу;

в) не включається у собівартість основного засобу та відноситься на витрати періоду.

10. Собівартістю основного засобу отримано в результаті комерційної операції обміну є:

- а) справедлива вартість переданого активу;
- б) справедлива вартість отриманого активу;
- в) балансова вартість переданого активу;

г) справедлива вартість переданого активу використовується для оцінки собівартості отриманого активу, за винятком якщо справедлива вартість отриманого активу є більш очевидною або якщо придбаний об'єкт не оцінюється за справедливою вартістю, його собівартість оцінюють за балансовою вартістю переданого активу.

11. Витрати на щоденне обслуговування основних засобів відносять до:

- а) собівартості основного засобу;
- б) витрат звітного періоду;
- в) витрат, які визнаються в прибутку чи збитку, коли вони понесені.

12. Модель собівартості основних засобів, це:

а) після визнання активом, об'єкт основних засобів слід відображати за його собівартістю мінус будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності;

б) після визнання активом, об'єкт основних засобів слід відображати за його собівартістю мінус будь-які накопичені збитки від зменшення корисності;

в) після визнання активом, об'єкт основних засобів слід відображати за його собівартістю плюс будь-яка накопичена амортизація та будь-які накопичені збитки від зменшення корисності;

г) після визнання активом, об'єкт основних засобів слід відображати за переоціненою сумою, яка є його справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності.

13. У разі переоцінки основних засобів сума коригування накопиченої амортизації формує частину:

- а) збільшення балансової вартості;
- б) зменшення балансової вартості;
- в) збільшення або зменшення рахунку «Дооцінка»;
- г) збільшення або зменшення балансової вартості.

14. Якщо балансова вартість активу збільшилася в результаті переоцінки, збільшення визнається в:

а) іншому сукупному доході та накопичується у власному капіталі під назвою “Дооцінка”;

б) в прибутку чи збитку;

в) в прибутку чи збитку настільки наскільки воно відновлює зменшення від

переоцінки того самого активу, яке раніше було визнане в прибутку чи збитку;

г) іншому сукупному доході та накопичується у власному капіталі під назвою “Дооцінка” та/або в прибутку чи збитку настільки наскільки воно відновлює зменшення від переоцінки того самого активу, яке раніше було визнане в прибутку чи збитку.

15. Дооцінку, що входить до власного капіталу стосовно об’єкта основних засобів, можна:

а) прямо перенести до нерозподіленого прибутку, коли припиняється визнання активу;

б) переносити частину дооцінки, коли актив використовується суб’єктом господарювання;

в) прямо перенести до нерозподіленого прибутку, коли припиняється визнання активу або переносити частину дооцінки, коли актив використовується суб’єктом господарювання згідно з обраного методу у власній обліковій політиці.

16. Чи дозволяє МСФЗ поділяти основний засіб на частини з метою окремого нарахування їх амортизації:

а) так;

б) ні.

17. Ліквідаційну вартість та строк корисного використання активу слід переглядати принаймні на кінець кожного фінансового року та, якщо очікування відрізняються від попередніх оцінок, зміну (зміни) слід відображати як зміну в:

а) обліковій оцінці;

б) обліковій політиці.

18. Якщо справедлива вартість основного засобу перевищує його балансову вартість, амортизацію активу:

а) продовжують визнавати;

б) не визнають;

в) амортизацію визнають, поки ліквідаційна вартість активу не перевищує його балансову вартість.

19. Амортизацію основного засобу починають:

а) коли він введений в експлуатацію;

б) коли приведений до стану, необхідного для його експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом.

20. Амортизацію основного засобу не припиняють:

а) на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу;

б) на дату, з якої припиняють визнання активу;

в) на дату, переведення основного засобу на консервування.

21. Метод амортизації, що базується на доході, що генерується діяльністю, яка включає використання активу:

- а) не є належним;
- б) є належним.

22. Щоб визначити, чи зменшилася корисність об'єкта основних засобів, суб'єкт господарювання застосовує

- а) МСФЗ 16
- б) МСБО 16
- в) МСФЗ 36
- г) МСБО 36
- д) МСБО 21

23. Чи слід визнавати дохід від вибуття основних засобів:

- а) так;
- б) ні;
- в) ні, тому що, прибуток або збиток, що виникає від припинення визнання об'єкта основних засобів, слід визнавати як різницю між чистими надходженнями від вибуття (якщо вони є) та балансовою вартістю об'єкта.

Тема 4. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ, ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ ЗА МСБО 40 «ІНВЕСТИЦІЙНА НЕРУХОМІСТЬ»

4.1. Питання для самоконтролю

1. Яким МСФЗ визначено методичні засади обліку інвестиційної нерухомості?
2. Розкрийте сутність поняття «Інвестиційна нерухомість».
3. Розкрийте економічний зміст поняття «Нерухомість, зайнята власником».
4. Назвіть спільне та відмінне між інвестиційною нерухомістю та нерухомістю, зайнятою власником.
5. Наведіть приклади інвестиційної нерухомості.
6. Наведіть приклади активів, які не є інвестиційною нерухомістю.
7. Виділіть критерії визнання нерухомості у складі інвестиційної нерухомості.
8. Чи можуть допоміжні послуги, які надає суб'єкт господарювання наймачам нерухомості, вплинути на процес її ідентифікації та віднесення до складу інвестиційної нерухомості чи нерухомості, зайнятої власником?
9. За яких умов інвестиційна нерухомість, на праві власності, визнається активом?
10. Згідно вимог якого саме МСФЗ визнається інвестиційна нерухомість зі складу активів з права користування.
11. Наведіть можливі складові собівартості придбаної інвестиційної нерухомості.
12. Наведіть приклади витрат (збитків) які не збільшують суми собівартості інвестиційної нерухомості.
13. Наведіть можливі підходи до оцінки собівартості інвестиційної нерухомості отриманої в результаті операції обміну, що має комерційну сутність.
14. Наведіть можливі підходи до оцінки собівартості інвестиційної нерухомості отриманої в результаті операції обміну, що не має комерційної сутності.
15. Назвіть умови за яких операція обміну має комерційну сутність.
16. За яких умов справедливу вартість активу можна достовірно визначити?
17. Опишіть існуючі моделі оцінки інвестиційної нерухомості після її визнання.
18. Наведіть характеристику моделі оцінки інвестиційної нерухомості за справедливою вартістю.
19. Наведіть характеристику моделі оцінки інвестиційної нерухомості за собівартістю.

20. Чи обов'язковим є залучення незалежного оцінювача для оцінки справедливої вартості інвестиційної нерухомості.

21. Чи передбачено МСБО 40 можливість одночасно застосовувати обидві моделі оцінки інвестиційної нерухомості.

22. Наведіть приклади обставин за яких може відбутись переведення до або зі складу інвестиційної нерухомості.

23. Підхід до переведення нерухомості із запасів до інвестиційної нерухомості, що відобразатиметься за справедливою вартістю, відповідає підходу....?

24. За яких обставин слід припиняти визнання інвестиційної нерухомості?

25. Наведіть перелік інформації, яку суб'єкт господарювання повинен розкривати у фінансовій звітності.

4.2. Теми рефератів

1. Особливості визнання та класифікації нерухомості за МСФЗ та НП(с)БО.

2. Критерії визнання інвестиційної нерухомості за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО: спільне та відмінне.

3. Сутність та приклади інвестиційної нерухомості. Приклади статей, які не є інвестиційною нерухомістю за МСФЗ.

4. Методичні засади оцінки інвестиційної нерухомості під час її визнання за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.

5. Методичні засади оцінки інвестиційної нерухомості після її визнання (подальша оцінка) за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.

6. Методичні засади обліку та оцінки наслідків операцій щодо переведення в склад або зі складу інвестиційної нерухомості.

7. Пріоритетна оцінка інвестиційної нерухомості за МСФЗ на дату балансу. Моделі оцінки та особливості їх застосування.

8. Методичні засади обліку вибуття інвестиційної нерухомості.

9. Відмінності в термінології щодо обліку інвестиційної нерухомості за МСФЗ та НП(с)БО.

10. Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо інвестиційної нерухомості за МСФЗ.

4.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Суб'єкт господарювання придбав будівлю, яку планує утримувати з метою отримання за нею орендних платежів по договорах операційної оренди. Сплачена вартість будівлі складає – 1,5 млн. грн з ПДВ. Оплата юридичних послуг безпосередньо пов'язаних з оформленням права власності на нерухомість склала – 12 тис. грн.

Необхідно визначити собівартість придбання. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 2. На підставі наведених даних в таблиці, необхідно прийняти рішення щодо того чи слід застосовувати вимоги МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість» до наступних видів активів. Прийняті рішення обґрунтувати посиланням на відповідний пункт (пункти) МСФЗ.

Види активів	МСБО 40 слід застосовувати	
	Так	Ні
Будівлі використані у виробництві		
Земля використана для адміністративних цілей		
Будівля разом з землею утримувані для продажу у ході звичайного ведення бізнесу		
Будівля утримувана для збільшення вартості капіталу		
Будівля передана у фінансову оренду		
Земля, утримувана для довгострокового збільшення капіталу, а не для короткострокового продажу у ході звичайного ведення бізнесу		
Нерухомість, яка перебуває в процесі будівництва чи поліпшення з метою продажу		
Земля, утримувана для майбутнього, але ще не визначеного використання		
Нерухомість, утримувану для майбутнього поліпшення та подальшого використання як нерухомість, зайняту власником		
Земля, яка надана в оренду іншому суб'єктові господарювання за фінансовою орендою		
Будівля, яка будується або поліпшується для майбутнього використання в якості інвестиційної нерухомості		
Будівля, яка не зайнята, але утримується для надання в оренду за однією чи кількома операційними орендами		
Актив з права користування, пов'язаний з будівлею, утримуваною суб'єктом господарювання та надана в оренду за однією чи кількома операційними орендами		
Будівля, яка складається з двох часток які не можуть бути продані окремо, при цьому лише незначна її частка утримується для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, або для адміністративних цілей		

Задача 3. Суб'єкт господарювання придбав будівлю з відстрочкою 50% її вартості, яку планує утримувати з метою довгострокового зростання капіталу. Вартість будівлі складає – 1,8 млн. грн з ПДВ. Оплата юридичних послуг безпосередньо пов'язаних з оформленням права власності на нерухомість склала – 18 тис. грн.

При цьому, згідно з договором, кінцева вартість будівлі залежить від дати оплати її вартості. Зокрема договором передбачено збільшення ціни на 2 % за кожен місяць відстрочення платежу. При цьому відомо, що перший платіж було зроблено у розмірі 50% вартості будівлі в момент оформлення права власності, іншу частину вартості доплачено рівно через три місяці.

Необхідно визначити собівартість придбання. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 4. Суб'єкт господарювання, у зв'язку з докорінною зміною своєї господарської діяльності, передав іншому суб'єктові господарювання 10 транспортних засобів сукупна собівартість яких складає 8 млн.грн, накопичена амортизація – 6 млн. грн в обмін на будівлю, справедливую вартість якої не можна достовірно оцінити. Суб'єкт господарювання планує надалі займатись діяльністю з надання активів в операційну оренду.

Необхідно визначити собівартість будівлі: а) справедлива вартість переданих транспортних засобів складає 1,5 млн. грн; б) справедлива вартість переданих транспортних засобів невідома та її не можна достовірно оцінити. Проведені розрахунки та прийняте рішення слід обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 5. Суб'єкт господарювання платник ПДВ на початку звітнього року купив будівлю за 18 млн. грн з ПДВ та планує її використовувати для здачі в операційну оренду протягом 2 років після чого будівлю планують реалізувати. За 2 роки утримання будівлі одержано 480 000 грн орендних платежів за договорами про операційну оренду (по 240 000 грн щорічно) та здійснено витрат: нарахована амортизація – 100 000 грн, здійснено поточний ремонт сторонньою організацією неплатником ПДВ – 20 000 грн, оплачено комунальних послуг – 18 000 грн (по 9000 грн щорічно). Через два роки будівля реалізована за 20 млн. грн з ПДВ.

Необхідно прийняти рішення щодо вибору рахунку обліку відповідної будівлі. Визначити чи є таке утримання будівлі прибутковим.

Задача 6. Суб'єкт господарювання платник ПДВ придбав будівлю за 9 млн. грн з ПДВ. Половина будівлі буде використовуватись для здачі в операційну оренду, за якою щорічно буде отримуватись 480 тис. грн орендних платежів, а інша половина будівлі буде використана для адміністративних цілей. Обидві частини будівлі можуть бути продані окремо одна від одної.

Необхідно прийняти рішення щодо вибору рахунку обліку відповідної будівлі. Визначити собівартість будівлі. Пояснити подальші облікові наслідки для суб'єкта господарювання згідно обраного вами рішення.

Задача 7. Суб'єкт господарювання платник ПДВ придбав будівлю за 18 млн. грн з ПДВ. Відомо, що 30 % будівлі буде використовуватись для здачі в операційну оренду, за якою щорічно буде отримуватись 480 тис. грн орендних платежів, а інша частина будівлі буде використана для виробництва продукції (оціночний обсяг вартості виробленої продукції в цій будівлі за рік складає 1 млн. грн). Обидві частини будівлі не можуть бути продані окремо одна від одної.

Необхідно прийняти рішення щодо вибору рахунку обліку відповідної будівлі. Визначити собівартість будівлі. Пояснити подальші облікові наслідки для суб'єкта господарювання згідно обраного вами рішення.

Задача 8. Суб'єкт господарювання платник ПДВ придбав будівлю за 18 млн. грн з ПДВ. Відомо, що 60 % будівлі буде використовуватись для здачі в операційну оренду, за якою щорічно буде отримуватись 480 тис. грн орендних платежів, а інша частина будівлі буде використана для виробництва продукції (оціночний обсяг вартості виробленої продукції в цій будівлі за рік складає 400 тис. грн). Обидві частини будівлі не можуть бути продані окремо одна від одної.

Необхідно прийняти рішення щодо вибору рахунку обліку відповідної будівлі. Визначити собівартість будівлі. Пояснити подальші облікові наслідки для суб'єкта господарювання згідно обраного вами рішення.

Задача 9. Із запасів переведено до інвестиційної нерухомості будівлю, яка раніше була придбана для продажу. Собівартість будівлі — 1,5 млн. грн, справедлива вартість: а) 1,6 млн. грн; б) 900 тис. грн. Необхідно пояснити облікові наслідки такого переведення для обох варіантів.

Задача 10. Капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість, яка буде обліковуватись за справедливою вартістю склали 1500 тис. грн. Справедлива вартість оприбуткованої інвестиційної нерухомості: а) 1800 тис. грн; б) 1400 тис. грн. Необхідно пояснити облікові наслідки для обох варіантів.

Задача 11. Зі складу нерухомості, зайнятої власником до складу інвестиційної нерухомості переводиться будівля, яка раніше дооцінювалась з використанням індексу переоцінки. Інвестиційна нерухомість буде обліковуватись за справедливою вартістю.

Переоцінена собівартість будівлі 15 млн. грн, переоцінений знос – 8 млн. грн. Розмір капіталу у дооцінках складає 2 млн. грн.

Необхідно пояснити облікові наслідки та зробити можливі бухгалтерські проведення за умови, що: а) справедлива вартість будівлі – 10 млн. грн.; б) справедлива вартість будівлі – 6 млн. грн.

4.4. Тести

1. Методичні засади обліку інвестиційної нерухомості визначені:

- а) МСБО 1;
- б) МСБО 16;
- в) МСФЗ 16;
- г) МСБО 40;
- д) вірна відповідь відсутня.

2. Нерухомість, утримувана (власником або орендарем як актив з права користування) для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг або для адміністративних цілей, це:

- а) інвестиційна нерухомість;
- б) нерухомість, зайнята власником;

в) запаси.

4. Оберіть статтю, яка не є прикладом інвестиційної нерухомості:

а) будівля, яка є власністю суб'єкта господарювання (або як актив з права користування, пов'язаний з будівлею, утримуваною суб'єктом господарювання) та надана в оренду за однією чи кількома операційними орендами;

б) нерухомість, яка будується або поліпшується для майбутнього використання в якості інвестиційної нерухомості;

в) земля, утримувана для довгострокового збільшення капіталу, а не для короткострокового продажу у ході звичайного ведення бізнесу;

г) нерухомість, яка надана в оренду іншому суб'єктові господарювання за фінансовою орендою.

5. Витрати на незначні складові інвестиційної нерухомості:

а) включається в собівартість інвестиційної нерухомості;

б) не визнає в балансовій вартості інвестиційної нерухомості;

в) не визнає в балансовій вартості інвестиційної нерухомості та визнає як витрати, в періоді їх понесення.

6. Собівартість придбаної інвестиційної нерухомості включає:

а) купівельну ціну та будь-які видатки, які безпосередньо віднесені до придбання;

б) витрати на оплату професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності;

в) витрат, пов'язаних із введенням її в дію (якщо вони не є необхідними для приведення нерухомості до робочого стану відповідно до намірів управлінського персоналу);

г) всі відповіді вірні, крім необов'язкових витрат на введення в експлуатацію.

7. Собівартістю інвестиційної нерухомості отримано в результаті некомерційної операції обміну є:

а) справедлива вартість переданого активу;

б) справедлива вартість отриманого активу;

в) балансова вартість переданого активу;

г) справедлива вартість переданого активу використовується для оцінки собівартості отриманого активу, за винятком якщо справедлива вартість отриманого активу є більш очевидною або якщо придбаний об'єкт не оцінюється за справедливою вартістю, його собівартість оцінюють за балансовою вартістю переданого активу.

8. Собівартістю інвестиційної нерухомості отримано в результаті некомерційної операції обміну є:

а) справедлива вартість переданого активу;

б) справедлива вартість отриманого активу;
в) балансова вартість переданого активу;
г) справедлива вартість переданого активу використовується для оцінки собівартості отриманого активу, за винятком якщо справедлива вартість отриманого активу є більш очевидною або якщо придбаний об'єкт не оцінюється за справедливою вартістю, його собівартість оцінюють за балансовою вартістю переданого активу.

9. Справедливу вартість активу можна достовірно оцінити, якщо:

а) мінливість в діапазоні достовірних оцінок справедливої вартості для цього активу не є значною;

б) можна достовірно оцінити різні оцінки в межах такого діапазону і застосувати їх для оцінки справедливої вартості. Якщо суб'єкт господарювання може достовірно оцінити справедливу вартість отриманого або відданого активу, для оцінки собівартості використовується справедлива вартість відданого активу, якщо лише справедлива вартість отриманого активу не є більш чітким свідченням;

в) всі відповіді вірні.

10. Інвестиційна нерухомість, утримувана орендарем як актив з права користування, первісно оцінюється за її собівартістю відповідно до:

а) МСБО 40;

б) МСБО 16;

в) МСФЗ 16;

г) МСБО 36;

д) МСФЗ 13.

11. Чи вимагається, щоб суб'єкт господарювання оцінював справедливу вартість інвестиційної нерухомості на основі оцінки незалежним оцінювачем:

а) так;

б) ні;

в) заохочується, але не вимагається.

12. Продаж інвестиційної нерухомості між пулами активів, оцінених із застосуванням різних моделей, визнається за:

а) справедливою вартістю;

б) теперішньою вартістю;

в) балансовою вартістю.

13. Якщо суб'єкт господарювання раніше оцінював інвестиційну нерухомість за справедливою вартістю, він має продовжувати оцінювати цю нерухомість за справедливою вартістю до моменту:

а) коли нерухомість стане нерухомістю, зайнятою власником;

б) суб'єкт господарювання почне поліпшувати нерухомість з метою

подальшого продажу у ході звичайного ведення бізнесу;

в) навіть якщо зіставні ринкові операції стануть менш частими або ринкові ціни стануть не такими доступними;

г) всі відповіді вірні.

14. Коли суб'єкт господарювання вирішує позбутися інвестиційної нерухомості без поліпшення, то він:

а) продовжує розглядати нерухомість як інвестиційну нерухомість до тих пір, коли припиниться її визнання;

б) перекласифіковує її як запаси;

в) перекласифіковує як нерухомість, зайнята власником.

15. Якщо нерухомість, зайнята власником, стає інвестиційною нерухомістю, що відобразатиметься за справедливою вартістю, для нерухомості, утримуваної орендарем як актив з права користування, суб'єктові господарювання слід застосовувати:

а) МСБО 40;

б) МСБО 16;

в) МСФЗ 16;

г) МСФЗ 13;

д) МСБО 36.

16. Підхід до переведення нерухомості із запасів до інвестиційної нерухомості, що відобразатиметься за справедливою вартістю, відповідає підходу до продажу запасів:

а) так;

б) ні.

17. Суб'єкт господарювання щодо інвестиційної нерухомості повинен розкривати інформацію про:

а) модель, яку він застосовує, – модель справедливої вартості чи модель собівартості;

б) критерії, якими користується суб'єкт господарювання для розмежування інвестиційної нерухомості від нерухомості, зайнятої власником, та нерухомості, утримуваної для продажу у ході звичайного ведення бізнесу;

в) міру, якою справедлива вартість інвестиційної нерухомості (оцінена або розкрита у фінансовій звітності) базується на оцінці, проведеній незалежним оцінювачем, який є визнаним фахівцем відповідної кваліфікації та має недавній досвід оцінювання інвестиційної нерухомості, що розташована в подібній місцевості та належить до подібної категорії;

г) збільшення вартості, розкриваючи окремо збільшення внаслідок придбання і ті, що виникають у результаті подальших видатків, визнаних у балансовій вартості активу;

д) всі відповіді вірні.

Тема 5. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЦІНКИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ЗА МСБО 38 «НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ»

5.1. Питання для самоконтролю

1. Яким МСФЗ визначено методичні засади обліку нематеріальних активів?
2. Наведіть винятки в яких МСБО 38 «Нематеріальні активи» не застосовується.
3. Розкрийте сутність терміну «Вартість, визначена суб'єктом господарювання».
4. Розкрийте зміст поняття «Дослідження».
5. Розкрийте зміст поняття «Нематеріальний актив».
6. Чим саме розробка відрізняється від дослідження?
7. Наведіть приклади об'єктів, які можуть бути визнані нематеріальними активами.
8. Що таке гудвіл?
9. За яких обставин суб'єкт господарювання контролює нематеріальний актив?
10. За яких обставин нематеріальний актив є ідентифікованим?
11. Що можуть включати майбутні економічні вигоди, які надходять від нематеріального активу?
12. Наведіть можливі шляхи надходження нематеріальних активів до суб'єкта господарювання.
13. За якою вартістю первісно оцінюють нематеріальний актив.
14. Які витрати при купівлі нематеріального активу можуть складати його собівартість?
15. Наведіть приклади видатків, які не є складовою собівартості нематеріального активу.
16. На яку дату визнання витрат у балансовій вартості нематеріального активу припиняється?
17. Що буде собівартістю нематеріального активу придбаного в результаті об'єднання бізнесу?
18. Наведіть особливості обміну нематеріальних активів.
19. Чи визнається активом внутрішньо генерований гудвіл?
20. Наведіть перелік умов, які необхідно має довести суб'єкт господарювання у разі визнання нематеріального активу в результаті розробки.
21. Наведіть приклади діяльності з розробки.
22. З яких витрат складається собівартість внутрішньо генерованого нематеріального активу.
23. Наведіть існуючі моделі подальшої оцінки нематеріальних активів.
24. Чого не дозволяє модель переоцінки нематеріальних активів?
25. Скільки існує методів переоцінки нематеріальних активів?

26. Наведіть особливості визначення строку корисного використання нематеріального активу.

27. Перелічіть назви та дайте характеристику методів амортизації нематеріальних активів.

28. Чи може бути належною базою для амортизації дохід, який буде отримано від такого нематеріального активу?

29. Чи можна в кінці кожного року переглядати ліквідаційну вартість, строк корисного використання та/або метод амортизації нематеріальних активів?

30. Опишіть облікові наслідки зміни методу нарахування амортизації нематеріального активу.

31. Опишіть особливості обліку нематеріальних активів з невизначеним строком корисного використання.

32. Наведіть умови за яких відбувається припинення визнання нематеріального активу.

33. Наведіть способи вибуття нематеріального активу.

34. Яка інформація щодо нематеріальних активів має розкриватись у фінансовій звітності?

5.2. Теми рефератів

1. Сутність нематеріальних активів та їх класифікація.

2. Методичні засади визнання та класифікації нематеріальних активів за МСФЗ.

3. Оцінка нематеріальних активів під час їх визнання за МСФЗ, та її порівняння з вимогами НП(с)БО.

4. Оцінка нематеріальних активів після їх визнання за МСФЗ, та її порівняння з вимогами НП(с)БО.

5. Амортизація нематеріальних активів за МСФЗ.

6. Зменшення корисності нематеріальних активів за МСФЗ.

7. Припинення визнання нематеріальних активів за МСФЗ.

8. Підходи до первісної оцінки нематеріальних активів отриманих в результаті операцій обміну за МСФЗ та НП(с)БО.

9. Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо нематеріальних активів за МСФЗ.

5.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Суб'єкт господарювання придбав комп'ютерну програму вартістю 36 тис. грн з ПДВ. Фактично сплачено було, за вирахуванням знижки, 30 тис. грн з ПДВ. Нараховано заробітну плату спеціалісту за встановлення та налагодження програми у розмірі 10 тис. грн, а також сплачено, спеціалісту-фізичній особі не працівнику підприємства, за послуги перевірки відповідного функціонування такого активу у розмірі 5 тис. грн.

Необхідно визначити собівартість нематеріального активу. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 2. Суб'єкт господарювання придбав нематеріальний актив з відстрочкою 50% його вартості. Вартість нематеріального активу складає – 180 тис. грн з ПДВ. Оплата гонорару спеціалістам, виплачені безпосередньо в результаті приведення активу до робочого стану – 18 тис. грн ПДВ.

При цьому, згідно з договором, розмір сплаченої суми у результаті придбання нематеріального активу залежить від дати оплати його вартості. Зокрема договором передбачено збільшення ціни на 3 % за кожен місяць відстрочення платежу. При цьому відомо, що перший платіж було зроблено у розмірі 50% вартості нематеріального активу в момент оформлення права власності, іншу частину вартості сплачено рівно через 6 місяців.

Необхідно визначити собівартість придбання. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 3. Суб'єкт господарювання придбав нематеріальний актив 25.02.20XX року. Вартість нематеріального активу складає – 150 тис. грн з ПДВ. Оплата гонорару спеціалістам, виплачені безпосередньо в результаті приведення активу до робочого стану – 18 тис. грн. Станом на 28.02.20XX року прийнято рішення про придатність відповідного активу до експлуатації.

В березні та квітні суб'єкт господарювання оплатив послуги сторонньої організації пов'язані з доробкою та налаштуванням нематеріального активу у розмірі 12 тис. грн з ПДВ щомісяця.

У травні нематеріальний актив було переміщено до іншого операційного сегменту суб'єкта господарювання на що було витрачено: матеріалів – 200 грн; палива – 150 грн; заробітна плата – 1000 грн.

Необхідно визначити собівартість придбання. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 4. В результаті здійснення процесу об'єднання бізнесу, суб'єкт господарювання ідентифікував та відобразив на своєму балансі нематеріальний актив. При цьому відомо, що такий нематеріальний актив стояв на балансі об'єкта придбання за собівартістю в 200 тис.грн та мав накопичену амортизацію – 50 тис.грн. Справедлива вартість на дату придбання такого активу становить – 180 тис. грн.

Необхідно визначити собівартість придбання як частину об'єднання бізнесу. Проведені розрахунки обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 5. Суб'єкт господарювання, у зв'язку з докорінною зміною своєї господарської діяльності, передав іншому суб'єктові господарювання будівлю собівартістю 8 млн.грн та накопиченою амортизацією – 5 млн. грн в обмін на нематеріальний актив, справедливу вартість якого не можна достовірно оцінити.

Необхідно визначити собівартість нематеріального активу: а) справедлива вартість переданої будівлі складає 1,5 млн. грн; б) справедлива вартість переданої будівлі невідома та її не можна достовірно оцінити; в) справедлива вартість переданої будівлі невідома та її не можна достовірно оцінити та при цьому суб'єкт господарювання додатково доплатив безготівково 1,5 млн. грн. Проведені розрахунки та прийняте рішення слід обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 6. Суб'єкт господарювання, у зв'язку з докорінною зміною своєї господарської діяльності, передав іншому суб'єктові господарювання будівлю собівартістю 8 млн.грн та накопиченою амортизацією – 5 млн. грн в обмін на нематеріальний актив, справедливу вартість якого оцінено на рівні – 2,5 млн. грн.

Необхідно визначити собівартість нематеріального активу: а) справедлива вартість переданої будівлі складає 1,5 млн. грн; б) справедлива вартість переданої будівлі невідома та її не можна достовірно оцінити; в) справедлива вартість переданої будівлі невідома та її не можна достовірно оцінити та при цьому суб'єкт господарювання додатково доплатив безготівково 1,5 млн. грн. Проведені розрахунки та прийняте рішення слід обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 7. Суб'єкт господарювання в процесі генерування нематеріального активу поніс наступні витрати: витрати на матеріали спожиті під час генерування нематеріального активу – 100 тис.грн; витрати на заробітну плату унаслідок генерування нематеріального активу – 25 тис.грн; оплата лікарняного працівника зайнятого генеруванням нематеріального активу – 2 тис. грн; гонорари за реєстрацію юридичного права – 12 тис.грн; амортизацію патентів та ліцензій, які використовуються для генерування нематеріального активу – 3,5 тис.грн; видатки на навчання працівників експлуатувати згенерований актив – 30 тис.грн з ПДВ.

Необхідно визначити собівартість нематеріального активу. Проведені розрахунки та прийняте рішення слід обґрунтувати посиланням на нормативні документи та МСФЗ.

Задача 8. Собівартість нематеріального активу складає 150 тис. грн, накопичена сума амортизації – 110 тис.грн Справедлива вартість – 25 тис. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 9. Собівартість нематеріального активу складає 150 тис. грн, накопичена сума амортизації – 110 тис.грн. Справедлива вартість – 55 тис. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 10. Собівартість нематеріального активу складає 210 тис грн, накопичена сума амортизації – 110 тис. грн. Справедлива вартість – 150 тис. грн.

Необхідно прийняти рішення щодо доцільності здійснення переоцінки та обґрунтувати його. У разі необхідності проведення переоцінки необхідно обґрунтувати його порядок: а) з використанням пропорційної переоцінки; б) з використанням методу за яким накопичену амортизацію виключають з валової балансової вартості активу.

Задача 11. Собівартість нематеріального активу складає 210 тис грн, накопичена сума амортизації – 110 тис. грн. Справедлива вартість – 150 тис. грн., з урахуванням, що переоцінка була здійснена станом на 31.12.202x року.

Необхідно прийняти рішення щодо перенесення дооцінки, що входить до власного капіталу стосовно цього об'єкта: а) у січні звітного року було реалізовано нематеріальний актив; б) нематеріальний актив планують утримувати ще 10 років, для нарахування амортизації використовують прямолінійний метод.

Задача 12. Суб'єкт господарювання 10.01.20xx року купив нематеріальний актив 150 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Витрати на перевірку належного функціонування активу та інші безпосередньо пов'язані витрати з придбанням, здійснювались посередником, за що було сплачено 18000 грн з ПДВ. Рішення про придатність активу до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 15 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого нематеріального активу. Розрахувати амортизацію за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати методи прямолінійний та зменшення залишку. Порівняти отримані результати. Які облікові наслідки будуть за умови: а) актив не вводився в експлуатацію; б) актив використовується у роботі бухгалтерської служби суб'єкта господарювання. Дайте відповідь на питання, що зміниться, якщо строк корисного використання є невизначеним.

Задача 13. Суб'єкт господарювання 10.01.20xx року купив нематеріальний актив 150 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Витрати на перевірку належного функціонування активу та інші безпосередньо пов'язані витрати з придбанням, здійснювались посередником, за що було сплачено 18000 грн з ПДВ. Рішення про придатність активу до використання прийнято

31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 15 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого нематеріального активу. Розрахувати амортизацію за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати прямолінійний метод.

При цьому, на кінець звітного року суб'єкт господарювання переглянув метод амортизації. Зокрема, прийняв рішення з наступного року використовувати метод зменшення залишку.

Оцінити, як прийняте рішення вплине на порядок нарахування амортизації та результати діяльності суб'єкта господарювання. Для цього необхідно здійснити розрахунок суми амортизації й за наступний рік.

Задача 14. Суб'єкт господарювання 10.01.20xx року купив нематеріальний актив 150 тис. грн з ПДВ згідно супроводжувальних документів. Витрати на перевірку належного функціонування активу та інші безпосередньо пов'язані витрати з придбанням, здійснювалась посередником, за що було сплачено 18000 грн з ПДВ. Рішення про придатність активу до використання прийнято 31.01.20xx року. Ліквідаційна вартість визначена на рівні – 0 тис. грн. Строк корисного використання – 10 років.

Необхідно визначити собівартість купленого нематеріального активу. Розрахувати амортизацію за період до завершення звітного року. Для розрахунку амортизації використати прямолінійний метод.

При цьому, на кінець звітного року суб'єкт господарювання переглянув ліквідаційну вартість та строк корисного використання нематеріального активу і встановив їх на рівні відповідно 20 тис. грн та 8 років.

Оцінити, як прийняте рішення вплине на порядок нарахування амортизації та результати діяльності суб'єкта господарювання. Для цього необхідно здійснити розрахунок суми амортизації за весь наступний рік та порівняти її з сумами у минулому році.

5.4. Тести

1. Методичні засади обліку нематеріальних активів визначені:

- а) МСБО 16;
- б) МСБО 32;
- в) МСБО 38;
- г) МСФЗ 16;
- д) МСФЗ 1.

2. Якщо програмне забезпечення не є невіддільною частиною пов'язаного з ним апаратного забезпечення, то його розглядають як:

- а) нематеріальний актив;

б) основні засоби.

3. Теперішня вартість грошових потоків, які, за очікуванням суб'єкта господарювання, виникнуть упродовж використання нематеріального активу і від його вибуття після закінчення строку його корисного використання або які, за очікуванням, виникнуть при погашенні зобов'язання, це:

- а) вартість, визначена суб'єктом господарювання;
- б) ліквідаційна вартість нематеріального активу;
- в) балансова вартість;
- г) собівартість;
- д) справедлива вартість.

4. Строк корисного використання нематеріального активу – це:

- а) період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання суб'єктом господарювання;
- б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу.
- в) всі відповіді вірні.

5. Нематеріальний актив слід визнавати нематеріальним активом, якщо виконуються такі критерії:

- а) можливість ідентифікації;
- б) контроль над ресурсом;
- в) існування майбутніх економічних вигід;
- г) є ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, які відносяться до активу, надходять до суб'єкта господарювання;
- д) собівартість активу можна достовірно оцінити;
- е) всі відповіді вірні.

6. Прикладами безпосередньо пов'язаних витрат з придбанням нематеріального активу є:

- а) ціну його придбання, включаючи ввізне мито та невідшкодовані податки на придбання після вирахування торгівельних та інших знижок;
- б) витрати на введення нового продукту чи послуги (включаючи витрати на діяльність з рекламування та стимулювання продажу);
- в) витрати на ведення бізнесу в новому місці розташування або з новою категорією клієнтів (включаючи витрати на підготовку персоналу);
- г) адміністративні та інші загальні накладні витрати.
- д) вірна відповідь відсутня.

7. Коли платіж за нематеріальний актив відкладають на строк довший, ніж звичайний строк кредиту, тоді собівартістю активу буде грошовий еквівалент ціни. Різниця між цією сумою та загальними виплатами:

- а) визнається як витрати на відсотки за період кредиту;
- б) включається завжди у собівартість;
- в) визнається як витрати на відсотки за період кредиту, якщо їх не капіталізують відповідно до МСБО 23 «Витрати на позики».

8. Якщо нематеріальний актив купують при об'єднанні бізнесу, собівартістю нематеріального активу є:

- а) балансова вартість, яка була визначена у суб'єкта придбання;
- б) справедлива вартість на дату придбання.

9. Внутрішньо генерований гудвіл:

- а) не слід визнавати як актив;
- б) слід визнавати як актив.

10. Прикладами діяльності з дослідження є:

- а) діяльність, спрямована на отримання нових знань;
- б) пошук, оцінка та остаточний вибір застосування результатів дослідження чи інших знань;
- в) пошук альтернатив матеріалам, приладам, продуктам, технологічним процесам, системам чи послугам;
- г) формулювання, розробка, оцінка та остаточний вибір можливих альтернатив новим чи вдосконаленим матеріалам, приладам, продуктам, технологічним процесам, системам чи послугам.
- д) всі відповіді вірні.

11. Якщо балансова вартість нематеріального активу зменшилася в результаті переоцінки, зменшення має визнаватися:

- а) тільки у прибутку чи збитку;
- б) в іншому сукупному прибутку в межах будь-якого кредитового залишку в дооцінці;
- в) у прибутку чи збитку. Проте зменшення слід визнавати в іншому сукупному прибутку в межах будь-якого кредитового залишку в дооцінці, що відноситься до цього активу.

12. Визначаючи строк корисної експлуатації нематеріального активу, слід брати до уваги:

- а) очікуване використання активу суб'єктом господарювання та спроможність іншої групи управлінського персоналу ефективно управляти активом;
- б) технічний, технологічний, комерційний та інші види зносу;
- в) очікувані дії конкурентів або потенційних конкурентів;
- г) період контролю над активом та юридичні або подібні до них обмеження використання активу, такі як дати закінчення строку пов'язаних з ним угод про оренду;

д) всі відповіді вірні.

13. Амортизація за нематеріальними активами з невизначеним строком корисного використання:

- а) розраховується;
- б) не розраховується.

14. Якщо форму споживання економічних вигід від нематеріального активу визначити важко чи неможливо, то для нарахування амортизації використовують:

- а) прямолінійний метод;
- б) метод зменшення залишку;
- в) метод суми одиниць продукції;
- г) метод амортизації, побудований на доході.

15. У випадку, коли дохід встановлено як переважний обмежувальний чинник у контракті на використання нематеріального активу, то для нарахування амортизації використовують:

- а) прямолінійний метод;
- б) метод зменшення залишку;
- в) метод суми одиниць продукції;
- г) метод амортизації, побудований на доході.

16. Суб'єкта господарювання заохочують (але від нього не вимагають) розкривати таку інформацію:

- а) опис будь-якого повністю амортизованого нематеріального активу, який і досі використовується;
- б) стислий опис суттєвих нематеріальних активів, контрольованих суб'єктом господарювання, але не визнаних як активи, оскільки вони не відповідали критеріям визнання, наведеним у МСБО 38, або оскільки вони були придбані чи генеровані до того, як версія МСБО 38 «Нематеріальні активи», видана в 1998 р., набрала чинності;
- в) вірно а та б.

17. МСБО 8 вимагає від суб'єкта господарювання розкривати інформацію про характер та суму зміни облікової оцінки, яка суттєво впливає у поточному періоді чи, за очікуванням, суттєво впливатиме у подальших періодах. Розкриття такої інформації може бути результатом змін:

- а) оцінки строку корисного використання нематеріального активу;
- б) методу амортизації;
- в) ліквідаційної вартості;
- г) всі відповіді вірні.

Тема 6. МЕТА, СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ 16 «ОРЕНДА», ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОРЕНДИ, ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА В ОРЕНДАРЯ

6.1. Питання для самоконтролю

1. Яким МСФЗ регламентується облік оренди?
2. Чи містить МСФЗ 16 виключення за яких він не використовується?
3. За яких обставин орендар може вирішити не застосовувати вимоги МСФЗ 16 щодо визнання активу з права користування.
4. Наведіть приклади малоцінних базових активів.
5. Розкрийте зміст поняття «Дата початку оренди».
6. Розкрийте сутність поняття «Оренда».
7. Розкрийте сутність поняття «Строк оренди».
8. Розкрийте сутність поняття «Орендодавець».
9. Що таке актив з права користування?
10. Що таке суборенда?
11. Невідмовний період оренди – це?
12. Наведіть приклади за яких невідмовний період оренди зміниться.
13. Наведіть складові собівартості активу з права користування.
14. Наведіть приклади платежів, які підлягають включенню в оцінку орендного зобов'язання.
15. Опишіть види моделей оцінки активу з права користування та умови за яких їх слід застосовувати.
16. Яким чином орендар визнає суму переоцінки орендного зобов'язання.
17. За яких умов орендар обліковує модифікацію оренди як окрему оренду.
18. Як в обліку та звітності відображається актив з права користування?
19. Наведіть мету розкриття інформації орендарем у примітках та інших формах фінансової звітності.
20. Наведіть інформацію, яку має розкривати орендар.

6.2. Теми рефератів

1. Мета та сфера застосування МСФЗ 16 «Оренда». Передумови виникнення та наслідки впровадження.
2. Підходи до ідентифікації оренди в орендаря згідно вимог МСФЗ.
3. Подальша оцінка в орендаря активу з права користування та орендного зобов'язання.
4. Модифікація оренди за МСФЗ.
5. Подання та розкриття інформації щодо оренди в орендаря.
6. Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо операцій оренди орендарем.

6.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Орендар отримав в оренду приміщення терміном на 11 місяців. Загальна площа приміщення 1000 м². Справедлива вартість приміщення на момент укладання орендної угоди складала 5 млн. грн. Договором оренди передбачено, що орендар щомісяця сплачує орендну плату із розрахунку 250 грн за 1 м².

Необхідно пояснити можливі варіанти обліку (підходи обліку) до такої оренди у орендаря відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда».

Задача 2. Орендар уклав договір оренди устаткування з терміном два роки. Ринкова вартість такого устаткування (яке не є новим) складає 12 тис. грн. Ринкова вартість такого устаткування, якщо воно є новим становить 150 тис. грн. Орендна плата сплачується щоквартально в кінці відповідного кварталу в розмірі 1500 грн. Орендна ставка відсотка становить 12 % річних.

Необхідно пояснити можливі варіанти обліку (підходи обліку) до такої оренди у орендаря відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда».

Примітка: межа визнання об'єктів малоцінними, у облікових політиках суб'єкта господарювання встановлена на рівні 20 тис. грн.

Задача 3. Орендар уклав договір оренди устаткування з терміном два роки. Ринкова вартість такого устаткування (яке не є новим) складає 12 тис. грн. Ринкова вартість такого устаткування, якщо воно є новим становить 15 тис. грн. Орендна плата сплачується щоквартально в кінці відповідного кварталу в розмірі 1500 грн. Орендна ставка відсотка становить 10 % річних.

Необхідно пояснити можливі варіанти обліку (підходи обліку) до такої оренди у орендаря відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда» для двох варіантів: а) орендар має намір здавати таке устаткування у суборенду; б) орендар має право використовувати такий актив виключно у власному виробництві продукції.

Примітка: межа визнання об'єктів малоцінними, у облікових політиках суб'єкта господарювання встановлена на рівні 20 тис. грн.

Задача 4. Підприємство-орендодавець уклало угоду про оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 3 роки, починаючи з 2 січня; орендна ставка відсотка становить 24 % річних; мінімальні орендні платежі — 300 000 грн (50 000 · 6) сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня). Необхідно зробити бухгалтерські проведення до такої оренди у орендаря відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда».

Задача 5. Орендар уклав договір оренди виробничого обладнання з терміном 9 місяців та щомісячною орендною платою у розмірі 12 тис. грн.

Необхідно пояснити наслідки операцій протягом всього строку оренди та зробити всі можливі бухгалтерські проведення.

6.4. Тести

1. Методичні засади обліку оренди визначені:

- а) МСБО 16;
- б) МСФЗ 16;
- в) МСБО 2;
- г) МСФЗ 15.

2. Орендар може не застосовувати вимоги МСФЗ 16 до:

- а) виключно короткострокової оренди;
- б) виключно оренди, за якою базовий актив є малоцінним;
- в) короткострокової оренди чи оренди, за якою базовий актив є малоцінним.

3. Якщо отриманий в оренду малоцінний актив, орендарем буде здано у суборенду, то до головної оренди слід застосовувати:

- а) вимоги МСФЗ 16;
- б) можна скористатись правом не використовувати вимоги МСФЗ 16.

4. Оренда, яка передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив:

- а) фінансова оренда;
- б) операційна оренда.

5. Оренда більше не є забезпеченою правовою санкцією:

- а) коли тільки орендар має право припинити дію оренди без дозволу орендодавця;
- б) коли тільки орендодавець має право припинити дію оренди без дозволу орендаря;
- в) коли орендар і орендодавець – кожен має право припинити дію оренди без дозволу іншої сторони, заплативши не більше ніж незначний штраф.

6. Невідмовний період оренди зміниться, якщо:

- а) орендар скористається можливістю, яка раніше не була включена при визначенні суб'єктом господарювання строку оренди;
- б) орендар не скористається можливістю, яка раніше була включена при визначенні суб'єктом господарювання строку оренди;
- в) сталася подія, яка за договором зобов'язує орендаря скористатися можливістю, яка раніше не була включена при визначенні суб'єктом господарювання строку оренди; або
- г) сталася подія, яка за договором забороняє орендарю скористатися можливістю, яка раніше була включена при визначенні суб'єктом господарювання строку оренди.
- д) всі відповіді вірні

7. Собівартість активу з права користування складається з:

- а) суми первісної оцінки орендного зобов'язання
 - б) будь-яких орендних платежів, здійснених на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди;
 - в) будь-які первісні прямі витрати, понесені орендарем; та
 - г) оцінку витрат, які будуть понесені орендарем у процесі демонтажу та переміщення базового активу, відновлення місця, на якому він розташований, або відновлення базового активу до стану, що вимагається умовами оренди, окрім випадків, коли такі витрати здійснюються з метою виробництва запасів. Орендар несе зобов'язання за такими витратами або до дати початку оренди, або внаслідок використання базового активу протягом певного періоду.
- д) всі відповіді вірні

8. Орендар, нараховуючи амортизацію активу з права користування, повинен застосувати вимоги:

- а) МСБО 36;
- б) МСБО 16;
- в) МСФЗ 16;
- г) МСБО 40.

9. Якщо оренда передає право власності на базовий актив орендарю наприкінці строку оренди то орендар має амортизувати актив з права користування:

- а) від дати початку оренди і до кінця строку корисного використання базового активу;
- б) від дати початку оренди і до кінця строку оренди.

10. Орендар або подає у звіті про фінансовий стан, або розкриває у примітках:

- а) активи з права користування окремо від інших активів;
- б) включає активи з права користування у той самий рядок, у якому відповідні базові активи подавалися б, якби вони були власністю орендаря;
- в) активи з права користування окремо від інших активів або включає активи з права користування у той самий рядок, у якому відповідні базові активи подавалися б, якби вони були власністю орендаря.

Тема 7. ІДЕНТИФІКАЦІЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА ОПЕРАЦІЙ ОРЕНДИ У ОРЕНДОДАВЦЯ

7.1. Питання для самоконтролю

1. Як орендодавець класифікує свою оренду?
2. Наведіть приклади умов (ситуацій) за яких оренда може бути визнана фінансовою у орендодавця.
3. Наведіть ключову відмінність фінансової оренди від операційної.
4. Що таке чиста інвестиція в оренду?
5. Наведіть приклади платежів, які можуть бути включені в оцінку чистої інвестиції в оренду.
6. Чи є відмінності в обліку операцій фінансової оренди у орендодавця та у орендодавця-виробника?
7. До яких облікових наслідків може призвести модифікація оренди?
8. Яким чином орендодавець визнає орендні платежі від операційної оренди.
9. Яким чином первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору про операційну оренду, включаються до складу витрат орендодавця.
10. Назвіть мету та завдання розкриття інформації орендодавцем.
11. Опишіть сутність операцій з продажу та зворотної оренди.

7.2. Теми рефератів

1. Критерії до ідентифікації та класифікації оренди у орендодавця за МСФЗ та їх порівняння з вимогами НП(с)БО.
2. Первісна та подальша оцінка фінансової оренди в орендодавця за МСФЗ.
3. Визнання та оцінка операційної оренди в орендодавця за МСФЗ.
4. Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо операцій оренди орендодавцем.
5. Операції з продажу і зворотної оренди за МСФЗ.

7.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Орендодавець передав в оренду приміщення терміном на 11 місяців. Загальна площа приміщення 1000 м². Справедлива вартість приміщення на момент укладання орендної угоди складала 5 млн. грн. Собівартість приміщення – 7,5 млн. грн, накопичена амортизація – 3 млн. грн. Договором оренди передбачено, що орендар щомісяця сплачує орендну плату із розрахунку 250 грн за 1 м². Необхідно пояснити як така оренда має бути відображена в обліку і звітності орендодавця відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда».

Задача 2. Орендодавець уклав договір оренди устаткування з терміном два роки. Ринкова вартість такого устаткування (яке не є новим) складає 12 тис. грн. Ринкова вартість такого устаткування, якщо воно є новим становить 15 тис. грн. Орендна плата сплачується щоквартально в кінці відповідного кварталу в розмірі 1500 грн. Необхідно пояснити як така оренда має бути відображена в обліку і звітності орендодавця відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда».

Задача 3. Підприємство-орендодавець уклало угоду про оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 3 роки, починаючи з 2 січня; орендна ставка відсотка становить 24 % річних; мінімальні орендні платежі — 300 000 грн ($50\,000 \cdot 6$) сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня). Справедлива вартість такого устаткування – 250 тис. грн. Орендодавець купив таке устаткування за 300 тис. грн з ПДВ спеціально для подальшого передавання в оренду.

Необхідно зробити всі можливі бухгалтерські проведення у орендодавця.

Задача 4. Орендодавець уклав договір оренди виробничого обладнання з терміном 9 місяців та щомісячною орендною платою у розмірі 12 тис. грн.

Необхідно пояснити наслідки операцій протягом всього строку оренди та зробити всі можливі бухгалтерські проведення для орендодавця.

Задача 5. Орендодавець уклав угоду про оренду устаткування з орендарем на таких умовах: строк оренди — 3 роки, починаючи з 2 січня; орендна ставка відсотка становить 24 % річних; мінімальні орендні платежі — 300 000 грн ($50\,000 \cdot 6$) сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня).

При цьому відомо, що базовий актив має спеціалізований характер, що тільки орендар може використовувати його, не здійснюючи значних модифікацій. Необхідно пояснити наслідки операцій протягом строку оренди.

Задача 6. Підприємство-орендодавець уклало угоду про оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 2 роки, починаючи з 2 січня; орендна ставка відсотка становить 12 % річних; мінімальні орендні платежі — 500 000 грн сплачуються один раз на півроку (2 січня і 1 липня).

При цьому відомо, що сума орендних платежів з початку строку оренди є значно меншою ніж первісна вартість об'єкта оренди та його справедливої вартості. Необхідно пояснити наслідки операцій протягом всього строку оренди.

Задача 7. Підприємство-орендодавець уклало угоду про оренду устаткування з підприємством-орендарем на таких умовах: строк оренди — 4 роки, починаючи з 2 січня; орендна ставка відсотка становить 15 % річних; мінімальні орендні платежі — 400 000 грн сплачуються один раз на рік (2 січня).

При цьому відомо, що право власності на базовий актив передається наприкінці оренди за змінну плату, що дорівнює його справедливій вартості на той час. Необхідно пояснити наслідки операцій протягом всього строку оренди.

7.4. Тести

1. Орендодавець класифікує кожну зі своїх оренд або як:

- а) операційну оренду;
- б) фінансову оренду;
- в) лізинг;
- г) операційну або фінансову оренду.

2. Оренда класифікується як фінансова оренда, якщо вона:

- а) передає в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на базовий актив;
- б) не передає в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на базовий актив.
- в) вірна відповідь відсутня.
- г) всі відповіді вірні.

3. За якої ситуація, оренду не слід вважати фінансовою:

- а) оренда передає орендареві право власності на базовий актив, наприкінці строку оренди;
- б) строк оренди становить більшу частину строку економічної експлуатації базового активу навіть якщо право власності не передається;
- в) базовий актив має такий спеціалізований характер, що тільки орендар може використовувати його, не здійснюючи значних модифікацій;
- г) право власності на базовий актив передається наприкінці оренди за змінну плату, що дорівнює його справедливій вартості на той час.

4. На дату початку оренди орендодавець визнає активи, утримувані за фінансовою орендою, у своєму звіті про фінансовий стан та подає їх як дебіторську заборгованість за сумою, що дорівнює:

- а) вартості активу;
- б) чистій інвестиції в оренду;
- в) бруто інвестицій в оренду;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. На дату початку оренди орендні платежі, включені в оцінку чистої інвестиції в оренду, включають перелічені далі платежі за право використання базовим активом протягом строку оренди, не отримані на дату початку оренди:

- а) фіксовані платежі, за вирахуванням будь-яких стимулів до оренди, що підлягають сплаті;
- б) змінні орендні платежі, що залежать від індексу або ставки, первісно оцінені з використанням такого індексу або ставки на дату початку оренди;
- в) будь-які гарантії ліквідаційної вартості, надані орендодавцеві орендарем, стороною, пов'язаною з орендарем, або третьою стороною, не пов'язаною з орендодавцем, і здатною з фінансової точки зору погасити

зобов'язання за гарантією;

г) платежі в рахунок штрафів за припинення терміну дії оренди, якщо умови оренди передбачають реалізацію можливості припинення оренди орендарем;

д) всі відповіді вірні.

6. На дату початку оренди орендодавець-виробник або орендодавець-дилер щодо кожної своєї фінансової оренди визнає таку інформацію:

а) дохід, який є справедливою вартістю базового активу або якщо вона менша, – теперішньою вартістю орендних платежів, що нараховуються орендодавцю, дисконтованою за ринковою ставкою відсотка;

б) собівартість продажу, яка є собівартістю або балансовою вартістю (якщо вони різні) базового активу мінус теперішня вартість негарантованої ліквідаційної вартості;

в) прибуток або збиток (який є різницею між доходом та собівартістю продажу) відповідно до його політики безпосередніх продажів, до яких застосовується МСФЗ 15.

г) всі відповіді вірні.

7. Орендодавець визнає фінансовий дохід протягом строку оренди на основі моделі:

а) прямолінійної;

б) яка відображає сталу періодичну ставку прибутковості на чисті інвестиції орендодавця в оренду;

в) зменшення залишку;

г) справедливої вартості.

8. Орендодавець визнає орендні платежі від операційної оренди, як:

а) дохід на прямолінійній основі чи будь-якій іншій систематичній основі;

б) дохід на прямолінійній основі;

в) витрати на прямолінійній чи будь-якій іншій систематичній основі;

г) витрати на прямолінійній основі.

9. Чи є операційна оренда, еквівалентом продажу базового активу:

а) так;

б) ні;

в) вірна відповідь відсутня.

10. До об'єктів основних засобів, які є предметом операційної оренди, орендодавець застосовує вимоги щодо розкриття інформації:

а) МСФЗ 15;

б) МСБО 16;

в) МСБО 2;

г) МСБО 37.

Тема 8. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ НЕПОТОЧНИХ АКТИВІВ, УТРИМУВАНИХ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ПРИПИНЕНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА МСФЗ 5 «НЕПОТОЧНІ АКТИВИ, УТРИМУВАНІ ДЛЯ ПРОДАЖУ, ТА ПРИПИНЕНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

8.1. Питання для самоконтролю

1. Яким МСФЗ визначено методичні засади обліку непоточних активів, утримуваних для продажу, та припиненої діяльності?
2. В чому полягає мета МСФЗ 5?
3. До яких видів активів не дозволено застосовувати вимоги МСФЗ 5?
4. Поясніть основоположну відмінність між непоточними активами, утримуваними для продажу, та непоточними активами, утримуваними для розподілу власникам.
5. Поясніть сутність припиненої діяльності.
6. Наведіть критерії визнання активу непоточним активом, утримуваним для продажу.
7. Чи розповсюджується дія МСФЗ 5 на операцій комерційного обміну непоточних активів?
8. Назвіть складові непоточних активів, яких збираються позбутись.
9. Опишіть підхід до оцінки непоточних активів, утримуваних для продажу.
10. Що розуміють під витратами на розподіл?
11. Що розуміють під витратами на продаж?
12. Чи нараховується амортизація щодо непоточного активу, утримуваного для продажу?
13. Розкриття інформації стосовно припиненої діяльності.
14. Яким чином у звіті про фінансовий стан має бути відображено непоточний актив, класифікований як утримуваний для продажу?
15. Яким чином у звіті про фінансовий стан має бути відображено зобов'язання групи вибуття, класифікованої як утримувана для продажу.

8.2. Теми рефератів

1. Методичні засади визнання та оцінки непоточних активів, утримуваних для продажу.
2. Методичні засади визнання та оцінки припиненої діяльності за МСФЗ.
3. Мета, сфера та особливості застосування МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». Загальна характеристика МСФЗ 5.
4. Класифікація непоточних активів (або груп вибуття) як утримуваних для продажу або утримуваних для розподілу власникам.
5. Оцінка непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як утримувані для продажу.

6. Подання та розкриття інформації щодо непоточних активів (або груп вибуття) як утримуваних для продажу або утримуваних для розподілу власникам та припиненої діяльності.

8.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Суб'єкт господарювання утримує на дату балансу будівлю, призначену для продажу. Собівартість будівлі 7 млн. грн, накопичена амортизація — 2 млн. грн. Справедлива вартість, за вирахуванням витрат на продаж — 3000 тис. грн.

Пояснити, як повинна була обліковуватись ця будівля до дати балансу та відобразити в обліку вартість будівлі на дату балансу.

Задача 2. Суб'єкт господарювання використовував будівлю у виробничій сфері, та прийняв рішення її реалізувати в наступному році. Собівартість будівлі 600 тис. грн, накопичена амортизація— 200 тис. грн. Справедлива вартість, за вирахуванням витрат на продаж — 300 тис. грн.

Пояснити, як повинна була обліковуватись ця будівля до дати балансу та відобразити в обліку вартість будівлі на дату балансу.

Задача 3. Група вибуття, яка обліковується в сумі 200,0 тис. грн. на дату балансу має справедливую вартість 250,0 тис. грн. До цього до групи вибуття раніше було застосовано зменшення корисності в сумі 20,0 тис. грн. Відобразити вартість активу в обліку на дату балансу.

Задача 4. 10 січня звітного року суб'єкт господарювання прийняв рішення щодо реалізації транспортного засобу собівартість якого 150,0 тис. грн, накопичена амортизація — 90,0 тис. грн. На 1 квітня автомобіль був не проданий, а його ринкова вартість за вирахуванням ПДВ становила 45,0 тис. грн. Автомобіль продано 20 квітня поточного року за 60,6 тис. грн з ПДВ.

Пояснити, облікові наслідки прийнятих рішень та події які відбулись.

Задача 5. Суб'єкт господарювання припинив класифікувати будівлю, яка утримувалась для продажу та повернув її у склад основних засобів. Від прийняття рішення про продаж до прийняття рішення про відмову від продажу минуло 6 місяців. Будівлі амортизуються прямолінійним методом, виходячи зі строку корисного використання 20 років. Балансова вартість будівлі до того, як вона була класифікована як утримувана для продажу складала : а) 1,5 млн. грн; б) 1,4 млн. грн. Суми очікуваного відшкодування на дату подальшого рішення щодо відмови від продажу складала 1,4 млн. грн

8.4. Тести

1. Вимоги до класифікації, подання та оцінки в МСФЗ 5, застосовні до непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як утримувані для продажу:

- а) застосовуються також до непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як утримувані для розподілу власникам
- б) не застосовуються також до непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як утримувані для розподілу власникам
- в) вірна відповідь відсутня.

2. Суб'єкт господарювання повинен класифікувати непоточний актив (або групу вибуття) як утримуваний для продажу, якщо його балансова вартість:

- а) буде в основному відшкодовуватися шляхом операції продажу, а не поточного використання;
- б) буде в основному відшкодовуватися шляхом поточного використання, а не операції продажу;
- в) вірна відповідь відсутня.

3. Подовження періоду завершення продажу не заважає класифікувати актив (або групу вибуття) як утримуваний для продажу, якщо затримка: була спричинена подіями чи обставинами, які перебувають поза контролем суб'єкта господарювання, а також якщо є достатні свідчення того, що суб'єкт господарювання продовжує виконувати план продажу активу:

- а) була спричинена подіями чи обставинами, які перебувають в межах контролю суб'єкта господарювання, та є достатні свідчення того, що суб'єкт господарювання продовжує виконувати план продажу активу;
- б) була спричинена подіями чи обставинами, які перебувають поза контролем суб'єкта господарювання, а також якщо є достатні свідчення того, що суб'єкт господарювання продовжує виконувати план продажу активу;
- в) була спричинена подіями чи обставинами, які перебувають поза контролем суб'єкта господарювання;
- г) суб'єкт господарювання продовжує виконувати план продажу активу;

4. Операції з продажу включають обмін одних непоточних активів на інші непоточні активи:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, якщо такий обмін має комерційну сутність.

5. Коли суб'єкт господарювання придбає непоточний актив (або групу вибуття) виключно з метою їх подальшого продажу, він має класифікувати непоточний актив (або групу вибуття) як утримуваний для

продажу на дату його придбання:

а) так;

б) ні;

в) тільки якщо будуть задоволені вимоги пункту 8 МСФЗ 5 щодо однорічного періоду продажу (за винятком випадків, передбачених пунктом 9 МСФЗ 5) та якщо дуже ймовірно, що всі інші вимоги, викладені у пунктах 7 і 8 МСФЗ 5, які не були задоволені на цю дату, будуть задоволені протягом короткого періоду після придбання активу (як правило, протягом трьох місяців).

6. Непоточний актив (або група вибуття) класифікується як утримуваний для розподілу власникам, якщо:

а) суб'єкт господарювання зобов'язується розподілити актив (або групу вибуття) покупцям.

б) суб'єкт господарювання зобов'язується розподілити актив (або групу вибуття) власникам.

в) всі відповіді вірні.

7. Непоточні активи (або групи вибуття), яких збираються позбутися, не включають:

а) непоточні активи (або групи вибуття), що повинні використовуватися до кінця строку їх економічного використання;

б) непоточні активи (або групи вибуття), які слід ліквідувати в інший спосіб, ніж продаж

в) всі відповіді вірні

г) непоточні активи (або групи вибуття), які утримуються для продажу.

8. Непоточний актив, який було тимчасово вилучено з використання:

а) слід обліковувати як актив, якого збираються позбутися;

б) не слід обліковувати як актив, якого збираються позбутися.

9. Суб'єкт господарювання оцінює непоточний актив (або групу вибуття), класифікований як утримуваний для продажу, за нижчою з оцінок:

а) балансовою вартістю, або за справедливою вартістю з вирахуванням витрат на продаж;

б) ліквідаційною вартістю, або за справедливою вартістю з вирахуванням витрат на продаж;

в) балансовою вартістю, або за справедливою вартістю збільшені на витрати на продаж;

г) балансовою вартістю мінус накопичена амортизація, або за справедливою вартістю з вирахуванням витрат на продаж

10. Під витратами на розподіл розуміють:

а) додаткові витрати, які можна прямо і непрямо віднести на розподіл, за

винятком фінансових витрат і витрат на податки на прибуток.

б) додаткові витрати, які можна прямо віднести на розподіл, з урахуванням фінансових витрат і витрат на податки на прибуток.

в) додаткові витрати, які можна прямо віднести на розподіл, за винятком фінансових витрат і витрат на податки на прибуток.

г) додаткові витрати, які можна прямо і непрямо віднести на розподіл, в тому числі фінансові витрати, за винятком витрат на податки на прибуток.

11. Будь-яке збільшення поточних витрат на продаж, яке виникає з плином часу, повинно відображатися у звіті про прибутки та збитки як:

а) дохід;

б) витрати;

в) фінансові доходи;

г) фінансові витрати.

12. Суб'єкт господарювання не нараховує амортизацію непоточного активу на час, коли він класифікується як утримуваний для продажу

а) так;

б) ні;

13. Суб'єкт господарювання оцінює непоточний актив (або групу вибуття), який більше не класифікується як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу власникам (або більше не входить до групи вибуття, класифікованої як утримувана для продажу або як утримувана для розподілу власникам) за нижчою з оцінок:

а) балансової вартості активу (або групи вибуття) до того, як він був класифікований як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу власникам, скоригованої з огляду на амортизацію або переоцінку, які були б визнані, якби актив (або група вибуття) не був би класифікований як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу власникам, та

б) суми очікуваного відшкодування на дату подальшого рішення щодо відмови від продажу або розподілу (Якщо непоточний актив є частиною одиниці, що генерує грошові кошти, сума його очікуваного відшкодування є балансовою вартістю, яка була б визнана після розподілу будь-якого збитку від зменшення корисності, що виникає від цієї одиниці, що генерує грошові кошти, відповідно до МСБО 36).

в) вірна відповідь відсутня.

г) балансової вартості активу (або групи вибуття) до того, як він був класифікований як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу власникам, скоригованої з огляду на амортизацію або переоцінку, які були б визнані, якби актив (або група вибуття) не був би класифікований як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу власникам, та суми очікуваного відшкодування на дату подальшого рішення щодо відмови від продажу або розподілу (Якщо непоточний актив є частиною одиниці, що генерує

грошові кошти, сума його очікуваного відшкодування є балансовою вартістю, яка була б визнана після розподілу будь-якого збитку від зменшення корисності, що виникає від цієї одиниці, що генерує грошові кошти, відповідно до МСБО 36).

14. Суб'єкт господарювання повинен включати будь-яке необхідне коригування балансової вартості непоточного активу, який більше не класифікується як утримуваний для продажу або як утримуваний для розподілу на користь власників, до складу:

- а) прибутків;
- б) збитків;
- в) прибутків та збитків;

г) прибутків та збитків (якщо актив не є основним засобом або нематеріальним активом, який переоцінено згідно з МСБО 16 або МСБО 38 до класифікації як утримуваний для продажу, у такому випадку коригування розглядається як збільшення або зменшення переоцінки) від діяльності, що триває, протягом періоду, коли перестали задовольнятися вимоги, викладені в пунктах 7-9 або 12А МСФЗ 5, відповідно.

15. Припинена діяльність є компонентом суб'єкта господарювання, якого позбулися або який класифікують як утримуваний для продажу, та:

- а) являє собою окремий основний напрямок бізнесу або географічний регіон діяльності;
- б) є частиною єдиного координованого плану ліквідації окремого основного напрямку бізнесу або географічного регіону діяльності, або
- в) є дочірнім підприємством, придбаним виключно з метою перепродажу.
- г) всі відповіді вірні.

Тема 9. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ, УМОВНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА УМОВНИХ АКТИВІВ ЗГІДНО ВИМОГ МСБО 37

9.1. Питання для самоконтролю

1. В якому МСФЗ визначено методичні засади обліку забезпечень?
2. Чим забезпечення відрізняються від інших видів зобов'язань?
3. Охарактеризуйте сутність понять «Умовне зобов'язання» та «Умовний актив».
4. Розкрийте зміст терміну «Обтяжливий договір».
5. Що таке реструктуризація?
6. За яких умов суб'єктові господарювання слід визнавати забезпечення?
7. Охарактеризуйте сутність статистичного методу оцінки – «очікувана вартість».
8. Чи слід переглядати забезпечення на кінець кожного звітного періоду.
9. Чи можна створювати забезпечення під майбутні операційні збитки.
10. Наведіть приклади подій, які можуть відповідати визначенню реструктуризації.

9.2. Теми рефератів

1. Сутність та особливості визнання забезпечення, умовних зобов'язань та умовних активів за МСФЗ.
2. Мета, сфера застосування та сутність термінів застосовуваних у МСФЗ 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи».
3. Сутність, мета, призначення та види забезпечень за МСФЗ.
4. Забезпечення та інші зобов'язання. Взаємозв'язок забезпечень і умовних зобов'язань.
5. Визнання забезпечень, умовних зобов'язань та умовних активів.
6. Загальні засади оцінки забезпечень.
7. Зміни та використання забезпечень. Відшкодування іншою стороною.
8. Види забезпечень та особливості їх формування (забезпечення за обтяжливими договорами; реструктуризацію; гарантійним продажом тощо).

9.3. Завдання для розв'язання

Задача 1. Необхідно здійснити всі можливі бухгалтерські проведення на підставі відомості розрахунку забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань, яка наведена у таблиці. Поясніть, як використання зазначеної відомості може полегшити процес організації та ведення обліку та складання фінансової звітності.

Таблиця — Відомість розрахунку забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань

Групи товарів	Кількість товарів, які на звітну дату знаходяться на гарантії	Вартість товару, за одиницю	Оціночна питома вага товарів, які			Очікувані витрати на виправлення незначних дефектів, % від вартості товару	Очікувані витрати на виправлення значних дефектів, % від вартості товару	Сума забезпечення, грн ($2*3*5/100*7/100+2*3*6/100*8/100$)
			не матимуть дефектів за період гарантії, %	матимуть незначні дефекти за період гарантії, %	матимуть значні дефекти за період гарантії, %			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
А	50	1000	75	20	5	15	80	
Б	80	2000	80	15	5	10	75	
і т. д.						
Всього	-	-	-	-	-	-	-	

Задача 2. Виробниче підприємство у минулому році нарахувало забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань на суму 2,5 млн. грн. У звітному році підприємство провело додаткові дослідження в результаті яких було змінено облікову оцінку яка застосовувалась для розрахунку такого забезпечення. За результати нового розрахунку забезпечення на кінець I кварталу звітного року повинно дорівнювати 1,1 млн. грн. Також відомо, що у першому кварталі витрати на збут підприємства склали — 1 млн. грн., а розмір нерозподіленого прибутку на початок звітного року — 10 млн. грн. Зробити бухгалтерські проведення за минулий та звітний рік з посиланням на нормативні документи.

Задача 3. Виробниче підприємство у звітному місяці нарахувало своїм працівникам заробітної плати: виробничому персоналу — 500 тис. грн.; адміністративному персоналу — 250 тис. грн.; збутовому персоналу — 100 тис. грн. При цьому відомо що, річна планова сума на оплату відпусток складає 1 млн. грн., а сума загального планового фонду оплати праці складає — 11,5 млн. грн. Зробити всі можливі бухгалтерські проведення з посиланням на нормативні документи.

Задача 4. У січні 20XX року підприємство уклало обтяжливий контракт на реалізацію товарів у 4-му кварталі 20XX року на суму 15000 грн з ПДВ, собівартість яких 18000 грн. Сума штрафних санкції за невиконання (одностороннє розірвання) контракту складає 17000 грн.

Контракт: а) розірвано у третьому кварталі звітного року; б) контракт виконано у четвертому кварталі згідно умов договору.

Задача 5. У березні 20XX року підприємство уклало обтяжливий контракт на реалізацію товарів у 4-му кварталі 20XX року на суму 24000 грн. з ПДВ, собівартість яких 19000 грн. Сума штрафних санкції за невиконання (одностороннє розірвання) контракту складає 18000 грн. Контракт: а) розірвано

у третьому кварталі звітнього року; б) контракт виконано у четвертому кварталі згідно умов договору

9.4. Тести

1. Конструктивне зобов'язання – зобов'язання, яке виникає внаслідок:

- а) договору (внаслідок його явних чи неявних умов);
- б) законодавства;
- в) іншої норми права;
- г) того, що суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам, що він візьме на себе певну відповідальність згідно з порядком, установленим його минулою практикою, опублікованими політиками чи достатньо конкретно поточною заявою;

2. Договір, за яким неминучі витрати на погашення зобов'язання перевищуватимуть очікувані економічні вигоди від договору, це:

- а) юридичне зобов'язання;
- б) умовне зобов'язання;
- в) обтяжливий договір;
- г) реструктуризація.

3. Забезпечення слід визнавати, якщо:

- а) суб'єкт господарювання має існуюче зобов'язання (юридичне чи конструктивне) внаслідок минулої події;
- б) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання зобов'язання;
- в) можна достовірно оцінити суму зобов'язання.
- г) всі відповіді вірні.

4. Сума, визнана як забезпечення, має бути:

- а) найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання на кінець звітнього періоду;
- б) рівною сумі, яку суб'єкт господарювання обґрунтовано сплатив би для погашення зобов'язання або передав би його третій стороні на кінець звітнього періоду.
- в) всі відповіді вірні.

5. Сума, визнана для відшкодування, не повинна:

- а) бути меншою за забезпечення;
- б) перевищувати суму забезпечення.
- в) вірна відповідь відсутня.

6. У звіті про сукупний дохід витрати, пов'язані із забезпеченням:

- а) можна наводити за вирахуванням суми, визнаної для відшкодування;
- б) слід наводити за вирахуванням суми, визнаної для відшкодування;
- в) не слід наводити за вирахуванням суми, визнаної для відшкодування;
- г) вірна відповідь відсутня.

7. Якщо суб'єкт господарювання має обтяжливий договір, існуюче зобов'язання за цим договором:

- а) не слід визнавати та оцінювати як забезпечення;
- б) слід визнавати та оцінювати як забезпечення;
- в) можна визнавати та оцінювати як забезпечення;
- г) не можна та не слід визнавати та оцінювати як забезпечення.

8. Що з наведеного може відповідати визначенню реструктуризації:

- а) продаж або припинення певного напрямку бізнесу;
- б) закриття відділень бізнесу у країні (чи регіоні) або переміщення видів діяльності з однієї країни (чи регіону) до іншої;
- в) зміни в структурі управлінського персоналу, наприклад, ліквідація якоїсь ланки управління;
- г) значні реорганізації, які мають суттєвий вплив на характер і напрямки діяльності суб'єкта господарювання;
- д) всі відповіді вірні.

9. Забезпечення реструктуризації має включати:

- а) тільки прямі видатки, які виникають внаслідок реструктуризації;
- б) тільки непрямі видатки, які виникають внаслідок реструктуризації;
- в) прямі та непрямі видатки, які виникають внаслідок реструктуризації.

10. Майбутні операційні збитки, які можна ідентифікувати до дати реструктуризації, не включаються в забезпечення:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, якщо вони не відносяться до обтяжливого договору.

Тема 10. ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

10.1. Питання для самоконтролю

1. Наведіть перелік суб'єктів господарювання які зобов'язані вести облік та складати звітність за МСФЗ в Україні.
2. Чи становить комерційну таємницю фінансова звітність?
3. Назвіть строки подання річної та проміжної фінансової звітності складеною за МСФЗ.
4. Назвіть основоположні принципи етики професійних бухгалтерів.
5. В чому полягає принцип чесності?
6. Що таке таксономія? Призначення таксономії за МСФЗ?
7. Наведіть мету фінансової звітності.
8. Перелічіть інформацію яку має надавати фінансова звітність про суб'єкта господарювання.
9. Що включає в себе повний комплект фінансової звітності?
10. В якому МСФЗ наведено основні вимоги до фінансової звітності?
11. Наведіть перелік основних рядків звіту про фінансовий стан.
12. Які є види класифікації активів і зобов'язань за МСФЗ.
13. Для яких суб'єктів господарювання доцільним може бути складати звіт про фінансовий стан на основі подання, що базується на ліквідності?
14. Назвіть приклади поточних та непоточних активів.
15. Що собою являє операційний цикл суб'єкта господарювання?
16. Чи визначає МСБО 1 порядок чи формат звіту про фінансовий стан?
17. Наведіть основні відомості, які мають бути відображені у звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.
18. Наведіть приклади витрат, із застосуванням класифікації, яка базується або на характері витрат або на їхній функції.
19. Яку інформацію має містити звіт про зміни у власному капіталі?
20. Яким МСФЗ визначено вимоги до подання та розкриття інформації про рух грошових коштів?
21. Яка інформація наводиться в примітках до фінансової звітності.

10.2. Темі рефератів

1. Строки та порядок подання фінансової звітності складеної за МСФЗ в Україні.
2. Обов'язок до подання звітності за МСФЗ в Україні.
3. Етичні принципи під час виконання професійних обов'язків бухгалтерами.
4. Поняття таксономії та її застосування в Україні.
5. Мета та призначення фінансової звітності.
6. Повний комплект фінансової звітності за МСФЗ та їх змістовне наповнення.

10.3. Завдання для розв'язання

На підставі нижче наведених даних необхідно скласти звітність за МСФЗ.

Таблиця – Вихідні дані, тис. грн

Господарські операції	Варіант	
	1	2
1.Залишки на початок звітнього року		
Первісна вартість нематеріальних активів	240 818	294 122
Накопичена амортизація нематеріальних активів	153 010	196 095
Незавершені капітальні інвестиції у основні засоби	5 603	11 443
Первісна вартість основних засобів	94 706	123 482
В т.ч.:		
Будівлі адміністративного призначення	14 706	23 482
Будівлі виробничих цехів	40 000	50 000
Будівлі загальнопромислового призначення	10 000	10 000
Машини та обладнання виробничого призначення	20 000	20 000
Машини та обладнання загальнопромислового призначення	5 000	10 000
Машини та обладнання адміністративного призначення	1 000	2 000
В тому числі електронно-обчислювальна техніка	200	400
Транспортні засоби адміністративного призначення	4 000	8 000
Знос основних засобів:	54 994	71 519
В т.ч.:		
Знос будівель адміністративного призначення	8 539	13 600
Знос будівель виробничих цехів	23 227	28 959
Знос будівель та споруди загальнопромислового призначення	5 807	5 792
Знос машин та обладнання виробничого призначення	11 614	11 584
Знос машин та обладнання загальнопромислового призначення	2 903	5 792
Знос машин та обладнання адміністративного призначення	581	1 158
В тому числі електронно-обчислювальної техніки	116	232
Знос транспортних засоби адміністративного призначення	2 323	4 634
Відстрочені податкові активи	523	657
Сировина і матеріали	1 400	2 000
Паливо	425	90
Готова продукція	3 212	429
Товари	30 000	10 000
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	835	1 840
Дебіторська заборгованість за виданими авансами неплатникам ПДВ	5 474	2 837
Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів	513	519
Інша поточна дебіторська заборгованість	544	824
Готівка	73	87
Рахунки в банках	33 300	43 900
Витрати майбутніх періодів (сплачена у кінці минулого року наперед плата за операційну оренду адміністративної будівлі за звітний рік)	567	448
МШП	1561	1630
Зареєстрований капітал	4139	4139
Інший вкладений капітал	119 396	149 716
Нерозподілений прибуток	47 162	17 233
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4 366	5 955

Продовження таблиці

1	2	3
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	11 035	10 809
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	338	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	2 584	146
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	4 566	6 122
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1 470	19 117
Поточні забезпечення за обтяжливим контрактом	9 496	11 355
Доходи майбутніх періодів (орендна плата отримана в минулому році за здані об'єкти на весь звітний рік)	5 179	2 077
Інші поточні зобов'язання	1 819	25
Операції, грн		
3 січня куплено виробничий верстат у виробника на суму з ПДВ за передоплатою	300 000	150 000
Отримано послуги від транспортної компанії по доставці верстату, сума з ПДВ	3000	1500
Сторонньою організацією здійснено монтаж верстата на суму з ПДВ	30000	15000
Списано матеріали, що були використані для монтажу верстата	2000	2000
15 січня введено в експлуатацію верстат	?	?
25 січня отримано, оплачено безготівково та введено в експлуатацію в адміністративній будівлі п'ять стаціонарних однакових комп'ютерів на загальну суму з ПДВ	240000	300000
Стороння організація здійснила ремонт виробничого верстату на суму з ПДВ, за роботу оплата здійснювалась готівкою	6000	9000
Підприємство власними силами зробило косметичний ремонт приміщення відділу кадрів та витратило:		
Матеріалів	12000	13000
Нарахувало ЗП працівнику зайнятому ремонтом	10000	15000
Здійснено нарахування ЄСВ	?	?
Утримано ПДФО та ВЗ (працівник має загальну пільгу)	?	?
Куплено на умовах передоплати сировину на суму з ПДВ	900000	600000
Виписано зі складу матеріали для виробництва		
Виріб А	900000	1400000
Виріб Б	1000000	600000
Нарахована амортизація основних засобів та нематеріальних активів за рік за видами їх використання	?	?
Примітка: для амортизації використовується прямолінійний метод та мінімально допустимі строки експлуатації, які зазначені в ПКУ. Амортизація цехових будівель, машин та обладнання розподіляється рівними частинами на собівартість обох виробів.		
Нарахована заробітна плата:		
Працівникам виробництва А (10 осіб, оклад – 1,5 МЗП (мінімальна заробітна плата на початок звітного року)	?	?
Працівникам виробництва Б (15 осіб, оклад – 1 МЗП, при цьому 2 особи мають 4 дітей та є подружжям).	?	?
Загальновиробничому персоналу (5 осіб, оклад – 1,3 МЗП)	?	?
Адміністративному персоналу (10 осіб, оклад – 2,5 МЗП)	?	?

Продовження таблиці

1	2	3
Здійснено нарахування на заробітну плату	?	?
Здійснено утримання із заробітної плати	?	?
Сплачено ЄСВ, ПДФО та військовий збір до виплати ЗП	?	?
Виплачено безготівково заробітну плату	?	?
Нараховано забезпечення на оплату відпусток у розмірі 8 % до нарахованої зарплати	?	?
Нараховано відпускні працівникам:		
Працівникам виробництва А	6500	6500
Працівникам виробництва Б	7000	6500
Загальновиробничому персоналу	6500	7500
Адміністративному персоналу	10000	11000
Здійснено нарахування, утримання та виплату відпускних	?	?
Сплачено постачальникам електроенергії, теплової енергії, води, газу та інші подібні послуги на суму з ПДВ:		
Виробництво А	150000	240000
Виробництво Б	180000	300000
Загальновиробниче споживання	120000	150000
Адміністративне споживання	240000	300000
Зменшено забезпечення за обтяжливим контактом на всю суму у зв'язку з погодженням його відміни обома сторонами без будь-яких наслідків	?	?
Здійснено розподіл виробничих накладних витрат пропорційно прямим матеріальним витратам (всі виробничі накладні витрати є розподіленими)	?	?
Оприбутковано готову продукцію у розмірі 75 % від витрат за період	?	?
Реалізована готова продукція що була на складах та вироблена у звітному періоді з націнкою 50 %, кошти отримано безготівково до моменту відвантаження продукції	?	?
Реалізовано товарів у розмірі 75% від залишку на початок періоду з націнкою 40 %, кошти отримано безготівково після відвантаження товарів	?	?
Отримано оплату по дебіторській заборгованості за товари, роботи, послуги на початок звітного року	?	?
Погашена дебіторська заборгованість за нарахованими доходами: 10 % за розміщення коштів на поточному рахунку; 90 % за розміщення коштів на депозитному рахунку.	?	?
В рахунок погашення дебіторської заборгованості за виданими авансами, отримано товарів на суму з ПДВ, на решту суми було виставлено претензію на повернення коштів зі сплатою 3% штрафних санкцій від вартості недопоставленого товару. Яка була задоволена.	4800000	2400000
Щомісяця протягом року здійснювалось списання витрат майбутніх періодів	?	?
Щомісяця протягом року здійснювалось списання доходів майбутніх періодів	?	?
Виплачено 50% заборгованості щодо нарахованих дивідендів	?	?
Здійснено закриття доходів та витрат. Нарахуванням податку на прибуток (за наявності) та виведення нерозподіленого прибутку чи збитку	?	?

10.4. Тести

1. Підприємства зобов'язані подавати фінансову звітність:

- а) органам, до сфери управління яких вони належать;
- б) трудовим колективам на їх вимогу;
- в) власникам (засновникам) відповідно до установчих документів;
- г) всі відповіді вірні.

2. Яка кількість основоположних принципів етики професійних бухгалтерів:

- а) 3
- б) 4
- в) 5
- г) 6

3. Який принцип, вимагає, щоб бухгалтер був відвертим і правдивим у всіх професійних та ділових відносинах:

- а) об'єктивність;
- б) чесність;
- в) професійна компетентність;
- г) професійна поведінка.

4. Обов'язок діяти відповідно до вимог завдання, уважно, сумлінно і вчасно, це:

- а) чесність;
- б) об'єктивність;
- в) ретельність;
- г) конфіденційність.

5. Принцип який вимагає, щоб бухгалтер дотримувався відповідних законодавчих та нормативних актів та уникав будь-якої поведінки, що, як відомо бухгалтеру або як він мав би знати, може дискредитувати професію, це:

- а) об'єктивність;
- б) чесність;
- в) професійна компетентність;
- г) професійна поведінка.

6. Класифікаційна система, яка може бути використана для ідентифікації та структурування інформації з метою полегшення її пошуку та обробки користувачем, це:

- а) план рахунків;
- б) таксономія;
- в) вірна відповідь відсутня.

7. Повний комплект фінансової звітності включає:

- а) звіт про фінансовий стан на кінець періоду;
- б) звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період;
- в) звіт про зміни у власному капіталі за період;
- г) звіт про рух грошових коштів за період;
- г) примітки, що містять суттєву інформацію про облікову політику та інші пояснення.
- д) всі відповіді вірні.

8. Суб'єкт господарювання подає поточні та непоточні активи і поточні та непоточні зобов'язання як окремі класифікації у своєму звіті про фінансовий стан:

- а) завжди;
- б) тільки у випадку якщо він обрав класифікацію поточні/непоточні;
- в) за винятком випадків, коли подання, що базується на ліквідності, надає інформацію, що є обґрунтованою та більш доречною.
- г) тільки у випадку якщо він обрав класифікацію поточні/непоточні та не обирає подання, що базується на ліквідності, надає інформацію, що є обґрунтованою та більш доречною.

9. Суб'єктові господарювання дозволяється подавати деякі з його активів та зобов'язань, застосовуючи класифікацію на поточні / непоточні, а інші в порядку ліквідності, коли це забезпечує обґрунтовану та більш доречну інформацію:

- а) так;
- б) ні.

10. Час між придбанням активів для переробки та реалізацією їх у грошові кошти або еквіваленти грошових коштів, це:

- а) поточний період;
- б) непоточний період;
- в) операційний цикл суб'єкта господарювання;
- г) вірна відповідь відсутня.

Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності в перекладі 2022 року (МСФЗ, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ.) URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%202_ukr_2022.pdf
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2016_ukr_2022.pdf
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40 «Інвестиційна нерухомість» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2040_ukr_2022.pdf
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%2038_ukr%202022.pdf
6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда» URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16%20ukr%202022.pdf>
7. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%205_ukr_2022.pdf
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2037_ukr_2022.pdf
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%201_ukr_2022.pdf
10. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності), видання 2021 р. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/2021%20IESBA%20Handbook%20ukr.docx>
11. IFRS Taxonomy 2021, A view organised by financial statement—in Ukrainian URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/standards/taxonomy/translations/ukrainian/2021/ukrainian-taxonomy-iti-2021-fs.pdf>
12. Trotman K. Financial Accounting: An Integrated Approach / K. Trotman, E. Carson, K. Morgan. – Sydney : Cengage Learning Australia, 2019. 744 p

13. Accounting in Foreign Countries [Electronic resource] / N. Skorobogatova ; Igor Sikorsky KPI. Electronic text data. Kyiv : Igor Sikorsky KPI, 2020. 162 p. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41139/1/Accounting-in-Foreign-Countries_Skorobogatova.pdf

Допоміжна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

2. Лень В.С., Гливенко В.В. Довгострокові дебіторська заборгованість та зобов'язання в обліку та звітності. Облік і фінанси. 2020. № 3(89). С.30-40.

3. Сидоренко О.О. Визнання активів з права користування та окремі аспекти організації їх обліку. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 6 (117). С. 188-192.

4. Сидоренко О.О. Особливості визнання інвестиційної нерухомості, отриманої в оренду відповідно до МСФЗ. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : VI Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2020 р.) : тези доповідей. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. С. 14-16.

5. Сидоренко О.О. Особливості відображення в обліку та звітності активів з права користування. Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : VI Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2020 р.) : тези доповідей. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. С.33-35.

6. Сидоренко О.О. Визнання, класифікація та окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості у суб'єктів господарювання. Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. 2019. Випуск 32. С. 449-456.

7. Сидоренко О.О. Особливості визнання інвестиційної нерухомості в банках України відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. 2020. Випуск 50. С. 280-284.

8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755–VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

9. Лучко М.Р., Бенько І.Д., Яцишин С.Р., Мельник Н.Г. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 390 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35370/1/Посібник_МСБОіФЗ_2018.pdf

10. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ: 2019. 120 с

11. Len V., Glivenko V. Account of not replaced tenants costs for improvement of leased land by international accounting standards// Problems and prospects of economics and management: scientific journal /Chernihiv National University of Tehnology.- Chernihiv: Chernihiv National University of Tehnology 2018. № 1(13). p. 206-213.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національний банк України: веб-сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Система дистанційного навчання Moodle НУ «Чернігівська політехніка». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6857>